déi mer matenee konfrontéieren, wäerte mer Konklusiounen zéien. Et geet hei ganz kloer drëm ze kucken, awéifern de Rifkin-Rapport an déi Konklusiounen, déi doraus gezu goufen, nach relevant sinn, ob verschiddener méi oder manner pertinent sinn, ob mer verschiddener solle prioriséieren oder au contraire no hanne verleeën an deem aktuelle Kontext, an deem mer haut sinn. Alles dat natierlech mat der Iddi, fir de Rifkin ze aktualiséieren, fir en awer och weiderhin nach an eiser Strategie kënnen ze gebrauchen.

Mir hunn eng ganz Rei Strategien am Wirtschaftsministère, op déi ech elo net am Detail aginn, dofir hunn ech d'Zäit och net, mee et sief just gesot, dass d'Donnéeën, d'Daten een Dénominateur commun sinn an eiser Strategie, déi mer am Wirtschaftsministère opgestallt hunn, fir de Betriber aus dëse Secteuren a Saachen Digitaliséierung ze hëllefen sech weiderzeentwéckelen, respektiv nei wirtschaftlech Aktivitéiten an deene Beräicher ze schafen a kompetitiv ze bleiwen.

Dës Innovatiounsstrategie, fir eng Ekonomie ze deveoppéieren, déi op dem Verschaffen, op der Analys vun Date baséiert, ass e weidere logesche Suivi vun der Rifkin-Demarche an ass nach wie vor esou relevant wéi jee virdrun.

Awer fir och dës prospektiv Demarche vum Rifkin-Rapport weiderzeféieren, hunn ech am Ministère eng weider Cellule geschaf, dat ass „Luxembourg Stratégie", déi am Fong och erëm eng Kéier Zukunftszenarie fir Lëtzebuerg ausschaffen a sech och domadder beschäftege soll, erëm eng Kéier mat der Iddi, déi Megatrends, déi et gëtt an déi och elo am Kontext vun der Pandemie méi kloer gi sinn, ze erfaassen an dann zesumme mat der Rifkin-Strategie am Kader vun enger laangfristeger Strategie fir d'ekonomesch Entwécklung ze verwäerten, an och déi ekonomesch Transitioun hei am Land weiderzebréngen.

Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci, Här Wirtschaftsminister. An ech ginn d'Wuert nach eng Kéier zréck un den Auteur, den Här Bauler, fir eng Zousazfro.

M. André Bauler *(DP).-* Jo, ech wollt dem Här Minister villmools Merci soe fir déi do Erklärungen an och fir déi Mise à jour. Ech hunn elo fonnt, wann ech lech nogelauschtert hunn, datt et ganz sënnvoll war, datt mer dat haut hei eng Kéier gemaach hunn. Ech begréissen och, dass déi Acteure weider an der Diskussioun hei mat am Boot drableiwen. Dir hutt vun enger neier Cellule geschwat, enger Cellule Stratégie. Ech wollt lech do froen, ob dee Comité de suivi stratégique, ob dee Kommitee do matafléisst, ob dat elo eng Fusioun gëtt oder ob dee weider dernieft bestoe wäert.

A wat ech perséinlech immens gutt géif fannen, well Der dat elo net expressis verbis gesot hutt: Et wier, fannen ech, ganz gutt, wann Der och géift d'Universitéit Lëtzebuerg an dee Prozess abannen. Do gëtt et engersäits déi technologesch oder méi scientifique orientéiert Instituter an anerersäits awer och, denken ech, d'Cellule, wéi se och ëmmer heescht, de recherche en économie luxembourgeoise, ech hunn elo net de geneeën Numm, mee wann Der scho vun der Roll vum Staat an eisem System schwätzt, wann Der vun enger laangfristeger Entwécklung schwätzt, denken ech, datt een och d'Ekonomiste vun der Uni Lëtzebuerg sollt aspanen a froen, ob si do kéinten un engem Projet participéieren.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci, Här Bauler. An ech ginn d'Wuert zréck un den Här Wirtschaftsminister.

M. Franz Fayot, *Ministre de l'Économie.-* Jo, merci, Här President. Merci fir déi Zousazfroen. Den Exercice, fir den État des lieux vun der Rifkin-Strategie ze maachen, gëtt net direkt a „Luxembourg Stratégie" gemaach. Dat ass eng separat Demarche, wou de Ministère u sech, wéi gesot, déi historesch Partner vun der Chambre de Commerce an IMS manndatéiert huet, fir deen État des lieux do ze maachen, zesumme mam Ministère.

Mee an enger zweeter Phas opposéiert sech natierlech näischt, dass een deen État des lieux do erëm eng Kéier konfrontéiert notamment mat enger Uni Lëtzebuerg, mat engem Conseil national du développement durable Conseil supérieur pour un développement durable, vläicht an där selwechter Ronn wéi déi, déi mer an eiser Lessons-learned-Demarche haten, wou d'ailleurs och notamment d'Uni Lëtzebuerg derbäi war, wou och e LISER derbäi war, dee sech do mategeschalt huet - wat jo och Acteure sinn, wéi Der wësst, déi am Kader vun der Pandemie am Kontext vun der Taskforce Research Luxembourg iwwert déi ekonomesch Retombéeë vun der Pandemie nogeduecht hunn.

Ech mengen, all déi Acteure soll een do materanhuelen an déi Evaluatioun an dann eeben och an d'Weiderféierung vun der Rifkin-Strategie. Dat wär, mengen ech, eng ganz sënnvoll Saach.

An ech soen lech Merci fir déi Suggestioun.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci villmools dem Här Wirtschaftsminister.

4. 7266 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 1er août 2007 relative à l'organisation du marché de l'électricité

Deen nächste Punkt vum Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 7266 iwwert de Stroummaart. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Paul Galles, den Här Max Hahn, den Här Georges Engel, den Här Fred Keup, den Här David Wagner an den Här Marc Goergen. An d'Wuert huet elo de Rapporter vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Carlo Back. Här Back, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

M. Carlo Back *(déi gréng), rapporteur.-* Merci, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, an dësem Projet de loi iwwert d'Organisatioun vum Marché vun der elektrescher Energie geet et drëm, d'Produktioun vun erneierbaren Energien am elektresche Beräich nach weider ze ënnerstëtzen a virun allem ze verstäerken. D'Kärstéck vun dësem Projet de loi ass d'Aféiere vun engem gesetzleche Kader fir den Eegestroumverbrauch, och nach Autoconsommatioun genannt, e Kader, fir dass d'Leit hiren eegene Stroum kënne produzéieren an no Bedarf och selwer consomméieren.

Mir setzen domat och den Internet vun der nationaler Energie ëm, esou wéi et an der strateegescher Etüd vun der drëtter industrieller Revolutioun virgesinn ass, an dezentraliséiere weider d'Produktioun vun der elektrescher Energie.

An ech wëll och hei dem Här Bauler Merci soen, datt en de Mëtteg dës Question élargie gestallt huet. Dat war dee richtege Kader, Här Bauler, et war dee richtege Moment. A wéi gesot, den Här Minister Fayot ass och schonns dorop agaangen, datt dat heiten e gutt Beispill ass, fir eeben de Rifkin-Prozess ze illustréieren an dat, wat mir hei zu Lëtzebuerg domat amgaange sinn ze maachen.

Et geet also drëm, d'Entwécklung vun den erneierbaren Energien zu Lëtzebuerg weider ze dynamiséieren. Et geet och drëm, an dat ass weesentlech, d'Biergerinnen an d'Bierger ze encouragéieren, selwer Acteur vun der energeetescher Transitioun ze ginn, andeems se hiren eegenen erneierbare Stroum produzéieren a benotzen an net einfach nëmmen de Stroum aus dem Netz zéien.

Den Domän vun den erneierbaren Energien huet iwwert déi lescht Joren eng wierklech beuechtlech Dynamik erreecht: Säit 2013 huet d'Produktioun vun erneierbaren Energië sech méi wéi verduebelt. Bei der Wandenergie ass d'Produktioun zwëschen 2016 an 2019 bal ëm dat dräifacht geklommen, a beim Solar ëm 30 %. Beim Solar si mir um Niveau vun der installéierter Puissance pro Awunner EU-wäit op där gudder siwenter Plaz. Déi Dynamik gëllt et elo nach weider virunzedreiwen, an dat maache mir mat dësem Projet.

De Projet de loi situéiert sech och am Kontext vun der reviséierter europäescher Direktiv 2018/2001, déi ass vun 2018, iwwer d'erneierbar Energien, op déi ech a mengem geschriwwene Rapport agaange sinn. Dës Direktiv setzt de gemeinsamen europäesche Kader fir d'Promotioun vun den erneierbaren Energien. Ënner anerem hält dës Direktiv fest, datt all Memberstaat senge Bierger muss d'Recht garantéieren, Autoconsommateur vun erneierbaren Energien ze ginn, aleng oder an enger Kollektivitéit.

Dat bréngt mech dann zréck bei de Projet de loi a seng Objektiver. D'zentraalt Element vun dësem Projet de loi ass, de Gesetzeskader fir d'Autoconsommatioun vun elektreschem Stroum aus erneierbaren Energien ze schafen. Mat dësem Projet de loi gëtt e méi groussen Ureiz geschaf, fir dass d'Leit, déi hiren eegene Stroum doheem produzéieren, en och selwer notzen.

Haut schonns gesäit d'Gesetz d'Méiglechkeet vun enger Autoproduktioun vir, also datt eng Persoun d'Elektresch fir hir eege Consommatioun produzéiert, den Iwwerschoss an d'Netz speist an d'Elektresch, wat hir zum Beispill dee Moment feelt, wa keng Sonn ass, aus dem Netz kann zéien. Esou eng Autoconsommatioun ass de Moment zu Lëtzebuerg nach net wäit verbreet. Laut dem ILR gouf et am Joer 2019 83 Fotovoltaikinstallatiounen zu Lëtzebuerg, déi dovu profitéiert hunn, an am Joer 2018 gouf et der 41.

Engersäits war et bis ewell finanziell méi interessant, d'Elektresch, wat ech selwer produzéieren, fir en Tarif d'injection an d'Netz ze speisen, anerersäits war et och vläicht nach onbekannt, datt dat iwwerhaapt méiglech wier.

Dëse Projet de loi gesäit och dräi Fäll vun Eegestroumverbrauch vir, déi ech mat deene follgende Beispiller illustréieren.

Fir d'éischt d'Autoconsommation individuelle. Dir produzéiert d'Elektresch op Ärem Hausdaach mat Hëllef vun enger PV, also enger Fotovoltaikanlag, a consomméiert selwer de Stroum. Dat, wat Dir net selwer verbraucht, kënnt Dir dann an enger Batterie stockéieren oder Dir injektéiert de Surplus an den elektresche Reseau. Am Fall, wou Der net produzéiert a Stroum braucht, kritt Dir Stroum aus dem Netz. Och e Betrib kann heivunner Gebrauch maachen.

Par rapport zum Autoproducteur, deen ech éinescht ernimmt hat, gëtt et bei der Autoconsommation individuell Vereinfachungen: Zum Beispill wäert den Autoconsommateur net selwer fir de Comptage vum Elektreschen, wat produzéiert gëtt, responsabel sinn, e muss dem Regulateur och net méi soen, wat en all Joer produzéiert huet. Et falen also eng Rei administrativ Moossnamen oder Dispositiounen ewech.

Zweete Fall ass dann de kollektiven Eegestroumverbrauch. Dir wunnt an engem Appartementshaus, wou um Daach eng Fotovoltaikanlag steet. D'Elektresch, wat produzéiert gëtt, ka vun den Awunner vum Appartementshaus benotzt ginn, Proprietären, Locatairen, mee och Betriber. Matmaachen ass natierlech keng Mussesaach.

De Surplus vum produzéierte Stroum kann an de Reseau agespeist ginn, an d'Avantagë fir déi eenzel Parteien am Gebai sinn déi selwecht wéi bei der Autoconsommation individuelle.

Dëse Modell ass wichteg, well doduerch, dass een e puer Stéit mat verschiddene Consommatiounsprofiller am Dag mat enger Anlag speist, kann een esou d'Autoconsommatioun am Schnëtt eropdreiwen.

Dann drëtt Beispill: D'Communautéit vun erneierbaren Energien. Hei kënnen d'Leit matmaachen, Betriber, Gemengen, an eng Communautéit grënnen, déi iwwert d'Haus oder d'Strooss erausgeet, wou d'Anlag installéiert ass. Si mussen eng juristesch Struktur grënnen, wat et hinnen dann erlaabt, de produzéierte Stroum aus erneierbaren Energië mat den ugeschlossene Memberen ze deelen. D'Membere mussen hannert dem Transformator wunnen, deen Héich- oder Mëttelspannung an Nidderspannung, also 380 Volt, ëmwandelt. Dat heescht, meeschtens sinn dat Leit, déi an där selwechter Uertschaft oder dem selwechte Quartier wunnen. Dëse Modell soll dann och derzou bäidroen, datt d'Netz manner belaascht gëtt - dofir koum deen Term Netzdienlichkeit ëfters erëm -, an en erlaabt et de Leit, déi net an engem Gebai wunnen, op där eng Fotovoltaik läit, trotzdeem erneierbare Stroum ze produzéieren an ze verbrauchen.

De Projet de loi preziséiert dann och, dass fir d'erneierbaart Elektresch, dat en Autoconsommateur selwer produzéiert a selwer consomméiert, keng Netzkäschte ufale kënnen. Dat selwecht gëllt och fir erneierbaart Elektresch, dat an enger Communautéit vun erneierbaren Energië produzéiert a gedeelt gëtt. Dat ass e wichtege finanziellen Ureiz fir d'Autoconsommatioun.

Dann en zweete Punkt hei am Projet: Fir all déi Informatiounen iwwert den Energieverbrauch a -produktioun ze geréieren, brauch een natierlech och een informateschen Outil. Hei gëtt eng national informatesch Plattform vum nationale Gestionnaire de réseau, der Creos SA, opgebaut. Dësen Outil ass natierlech weesentlech, fir eng Digitalisatioun - do komme mer erëm zréck op de Rifkin-Prozess - vum nationalen Energiesecteur virunzedreiwen. Dës Digitalisatioun erlaabt et dann och, eng Gestioun vun der Produktioun vun erneierbaren Energien an eng Vereinfachung a Standardisatioun vun de Prozesser vum elektresche Maart ze maachen.

Domat kann een dann och nei intelligent Produkter a Servicer fir den Endclient entwéckelen, an hei denken ech da speziell un d'Mise en oeuvre vun de Smartmeteren, déi jo elo a bal all eise Stéit, all eisen Haiser installéiert sinn, déi et erlaben, méi en effiziente Gebrauch ze maache vun den erneierbaren Energien, wou d'Produktioun jo net konstant an der Zäit ass.

En drëtte Volet vun dësem Projet de loi: An dësem Text gëtt dann och eng méi kloer legal Basis geschaaft, fir Appels d'offres mat neie Produktiounscapacitéite vun erneierbaren Energien ze lancéieren, an dat och ausserhalb vu Lëtzebuerg an anere Memberstaaten.

Den Energieminister huet säit 2018 schonn e puer esou Appels d'offres fir gréisser Fotovoltaikanlage gemaach. Am Kader vun den éischten zwee Appels d'offres huet en 2018 an 2019 Projete vun ongeféier 44 Megawatt akzeptéiert. Am Oktober 2020, d'lescht Joer, gouf en drëtten Appell lancéiert, dës Kéier fir Fotovoltaikzentrale vun engem totale Volume vu 40 Megawatt Produktioun vun Elektresch, fir ongeféier 27.000 Persounen.

Hei geet et also ëm grouss Anlagen, net ëm kleng Fotovoltaikanlagen op eisem Daach. Hei geet et ëm grouss Anlagen. De Minister ka selwer decidéieren, wéi eng Capacitéiten hien ausschreift, an den Tarif d'injection ass kee reglementéierten, mee deen, deen am Appel d'offres den Zouschlag kritt. Hei gëtt, wéi gesot, d'gesetzlech Basis preziséiert.

Dann de véierte Punkt am Projet de loi: De Projet de loi ännert d'Prozeduren, déi applizéiert ginn, wann e Client seng Rechnungen net bezilt. Engersäits gëtt d'Prozedur fir d'Installatioun vun engem Système de prépaiement geännert am Fall, wou de Client seng Energierechnung net méi bezuele kann. An hei soll Gebrauch gemaach gi vun den intelligente Compteuren, déi opgestallt ginn.

Des Weidere muss de Fournisseur vun der Energie dem Client, dee seng Rechnungen net méi bezuele kann, all d'Informatioune ginn iwwer Hëllef, déi de Client vusäite vun den Offices sociaux, vun de Sozialämter, kann erhalen. Op Basis vun engem Amendement vun der Partei déi Lénk huet d'Kommissioun dësen Text nach weider verbessert am Sënn vun enger méi effikasser Hëllef vum Client, deen a finanzielle Schwieregkeeten ass.

Fënnefte Punkt: D'europäesch Gesetzgeebung schreift och vir, datt all Land eng national Autoritéit muss nennen, déi kompetent ass, fir d'Risiken am Energieberäich ze erkennen, ze analyséieren an drop virzebereeden. Mat dësem Projet de loi beoptrage mir de Minister vun der Energie heimat. Am Gas hu mir eng änlech Dispositioun, wou och den Energieminister als Autorité compétente nationale definéiert ass.

De sechste Punkt: De Projet de loi gesäit och eng Ännerung vun der Prozedur vun de Vergabe vu Lizenze fir Stroumverkeefer vir. Dës Prozedur aligméiert sech op d'Prozedur vun der Autorisatioun vun de Liwweranten och aus dem Gassecteur. De Regulateur, also den ILR, soll mat dësem Projet de loi säin Avis iwwer esou eng Demande maachen. Dee muss do en Avis ofginn. De Ministère ass awer deen, deen d'Autorisatioun gëtt, respektiv d'Autorisatioun suspendéiert oder zréckzitt, wann de Fournisseur sech net un d'Reegelen hält.

Dann de leschte Punkt: Des Weidere gëtt den Text dem Gestionnaire de réseau d'Méiglechkeet, spezifesch Telefonsgespréicher opzehuelen, déi eng Persoun mat him féiert. Hei geet et notamment ëm de Fall, wou zum Beispill een technesche Problem oder eng Pann virläit. Esou kann een d'Gespréicher nach emol nolauschteren, fir sécher ze sinn, datt een déi richteg Manövere beim Depannage mécht an esou keng Accidenter geschéien, zum Beispill, wa Leitunge erëm zréck ënner Spannung gesat musse ginn. Et geet also drëm, Accidenter ze verhënneren an d'Sécherheet an d'Gesondheet vun den Aarbechter an Utilisateuren ze schützen.

Da kommen ech zum Cheminement vun dësem Projet de loi. Den initiale Projet de loi ass schonns am Mäerz 2018 vum deemolege Wirtschaftsminister, dem Här Schneider, deposéiert ginn. De Conseil d'État souwéi och d'Chambres professionnelles hunn op dëse Projet de loi een Avis ofginn.

No de Wale vun 2018 koum et zu engem Reamenagement vun de Ministèren an den 19. August 2019 huet d'Regierung eng Rei Amendementer gemaach. Dräi Amendementer hunn den Text notamment un d'Direktiv 2018/2001 ugepasst, déi d'Autoconsommatiounskonzepter, wéi mer se haut hei beschwätzen, virgesinn hunn.

De Staatsrot huet den 8. Oktober 2019 säin Avis complémentaire ofginn an och d'Chambres professionnelles hunn nach zousätzlech Avisen ofginn.

Mir hunn den Text an den Avis vum Staatsrot an der Kommissioun fir Ëmwelt, Klima, Energie a Landesplanung analyséiert an hunn de 27. Abrëll 2020 eng Rei Amendements parlementaires ugeholl, déi de Staatsrot den 13. Oktober d'lescht Jor aviséiert huet. De Rapport ass den 11. Januar dëst Joer an der Kommissioun ugeholl ginn.

Ech ginn dann nach kuerz op den Avis vum Staatsrot an, op dräi Punkten. De Staatsrot hat a sengen Avise vum Projet de loi dräi Opposition-formellen ausgeschwat niewent enger ganzer Rei anerer Remarken.

Déi éischt Opposition formelle betrëfft den Artikel 6 Paragraf 3, an deem et ëm d'Prozedur geet, déi applikabel ass, wann ee Client an ee Fournisseur respektiv een Netzbedreiwer am Konflikt sinn an de Regulateur als Mediateur intervenéiert. De Conseil d'État huet eng Opposition formelle gemaach, well an dësem Paragraf Referenz op eng vereelzte Legislatioun gemaach gouf. Dëst gouf dunn och no de Remarke vum Staatsrot ugepasst.

De Staatsrot huet eng Opposition formelle wéinst Insécurité juridique erausgi par rapport zu engem vun den Amendementer vun der Regierung betreffend d'Installatioun vun ultrarapide Chargy-Bornë fir Elektroautoen. Hei war virgesinn, datt d'Regierung deene Firmen, déi déi Bornen opriichten, Investissementsbäihëllefe géif ginn. /Dësen Amendement ass dunn zréckgezu ginn an dës speziell Bornë sollen elo, no der Vue vun der Regierung, vun de Gestionnaires de réseau opgeriicht ginn, déi och schonn d'klassesch Chargy-Statiounen opriichten.

De Projet de loi gesäit och vir, datt eng Plateforme informatique - ech hunn lech jo virdrun dervu geschwat - soll opgebaut ginn, fir all déi Fluxe vu Stroum ze geréieren an ze moossen. Dës Plattform

soll vun der Creos opgestallt a geréiert ginn. Ee vun den Amendementer hat virgesinn, datt d'Regierung dës Mise en place kéint matfinanzéieren. De Conseil d'État schreift, datt dofir e speziellt Gesetz misst geschriwwe ginn en accord mat eiser Constitutioun, well dëse Finanzement sech iwwer eng Rei Jore géif erstrecken. Och bemängelt en, datt den Text weeder de Kader nach d'Konditioune vum Finanzement delimitéiert. Dësen Amendement ass dann och zréckgezu ginn an eng Etüd vu Creos soll eis do weider Informatioune bréngen.

Fir d'Avise vun der Chambre des Fonctionnaires et Employés publics, der Chambre des Salariés, der Chambre des Métiers an der Chambre de Commerce verweisen ech op mäi schréftleche Rapport.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mat dësem Projet de loi féiere mir also e gesetzleche Kader fir den Eegestroumverbrauch an, e Kader, fir dass d'Leit hiren eegenen erneierbare Stroum produzéieren an no Bedarf selwer consomméiere kënnen. Duerch déi dräi Modeller vum Eegestroumverbrauch, déi dëse Kader virgesäit, a mam Ewechfale vun de variabelen Netzkäschte schafe mir méi e groussen Ureiz, fir dass d'Bierger an d'Biergerinnen aleng oder zesumme mat aneren Acteuren d'energeetesch Transitioun matginn an dynamiséieren, fir eeben dës Entwécklung vun erneierbaren Energië weider zu Lëtzebuerg ze ënnerstëtzen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren a ginn den Accord vun der grénger Fraktioun zu dësem Projet de loi.

Une voix.- Très bien!

M. Fernand Etgen, *Président*.- An ech soen dem Här Rapporter Carlo Back Merci a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner. An dat ass den honorabelen Här Paul Galles. Här Galles, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Paul Galles *(CSV)*.- Merci villmools, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, dëst Gesetz zum Energiemarché ass wierklech en immens interessant Gesetz. An ech wëll direkt dem Rapporter, dem Carlo Back, villmools Merci soe fir säin exzellente mëndleche Rapport haut den Nomëtteg hei an der Chamber. An och fir seng schréftlech Aarbecht, fir dëse Gesetzesprojet duerzestellen. An dat war insgesamt guer net esou einfach, well et ass e Projet mat enger laanger Lafdauer. En huet eng Zäit laang gerout. Dat heescht, mir haten esou e bëssen e Stroumausfall eng Zäit laang. Mee elo liicht déi Luucht erëm, an dat och Dank deene villen Amendementer vun der Chamber a von der Regierung, déi derzou gefouert hunn, dass dëse Projet haut den Nomëtteg hei virläit.

Interessant ass dëse Projet aus e puer Grënn. D'Basisintentioun ass jo, fir e Bäitrag zur Energietransitioun ze leeschten: sou wäit wéi méiglech fort vun de fossillen a sou vill wéi méiglech hin zu erneierbaren Energien. Dat ass richteg an dat begréisse mir als CSV an do sti mer voll a ganz derhannert! Dass mer manner CO_2 wëlle provozéieren a verursaachen, dierf net nëmme schéi Wierder bleiwen, mee muss an déi konkreet Politik an an dat konkreet Handelen erafléissen.

Interessant ass dëse Gesetzesprojet awer och, well et ëm eng Transitioun geet, ëm d'Energietransitioun. Ech perséinlech schwätzen iwwregens léiwer vun der Transitioun wéi vun der drëtter industrieller Revolutioun, well déi vergësst nämlech menger Meenung no eng ganz Rei sozial Aspekter. Woubäi een awer muss soen, dass den Jeremy Rifkin genau vun deem heite schwäermt, wat an dësem Projet haut den Nomëtteg hei geschitt, nämlech vum Renewable Energy Internet a vun de Micro-Power Plants.

D'Transitioun lieft menger Meenung no vun dräi Ziler: null Carbon, null Ongläichheet, null Aarmut - ee klimapolitescht, ee sozialpolitescht an ee wirtschaftlecht Zil, ganz am Scheema vun der Nohaltegkeet. An ech sinn och fest dervun iwwerzeegt, dass d'Energietransitioun dee Beräich ass, deen am stäerksten en Impakt fir eis Ëmwelt an eise Klima wäert hunn. An ech sinn och dervun iwwerzeegt, dass d'Energietransitioun en Dooropener ass fir dat ganzt Theema vun der Transitioun, vun deem ech och iwwerzeegt sinn, dass dat eis an deenen nächste Jore ganz staark wäert beschäftegen.

An interessant ass dëse Gesetzesprojet ausserdeem, well en erlaabt, an d'Déifte vum Energiemarché a vum Stroumpräis eranzeklammen, anzetauchen, an dat ass, dat kann ech lech soen, e spannenden Exercice an och e ganz komplexen.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen an och Här Minister, ech wëll versichen, dësen interessante Projet an de Kader ze setzen a seng Envergure e bëssen ze beschreiwen. Et muss een nämlech soen, dass, wa mer vun Energie schwätzen, mer vu vill méi schwätze wéi just vu Stroum, ëm deen et haut den Nomëtteg hei jo geet. Nëmmen 13 % vum Energieverbrauch zu Lëtzebuerg ass Stroum, an nëmme ronn 15 % vun eisem Energieverbrauch ginn heiheem zu Lëtzebuerg produzéiert. Mee well ronn dräi Véierel vun där Energie, déi hei zu Lëtzebuerg produzéiert gëtt, erneierbar ass an zu engem groussen Deel an de Stroum fléisst, hu mer am Moment zu Lëtzebuerg net nëmmen en Undeel vu ronn 11 % erneierbaren Energien, mee och duerchaus en Afloss op de Stroum.

En plus muss een zouginn, datt de Prozentsaz vum Undeel vun de Menagen um Stroumbedarf zu Lëtzebuerg, ëm deen et hei jo besonnesch geet, an Zukunft weider erofgeet: 2015 waren et 15 %, 2040 wäerten et just 11 % sinn. Wat ech domat wëll soen, ass: Wa mer vun erneierbaren Energien am Stroum virun allem fir d'Menagë schwätzen, da schwätze mer vun engem wichtege Segment, dat awer fir d'Gesamtbilanz net dat Wichtegst ass - et läit ënner 2 % vum Gesamtennenergieverbrauch.

Dat ännert sech natierlech liicht doduerch, dass et jo bis 2030 en Undeel vu 25 % vun den Erneierbare soll ginn, well de Stroum jo proportional vill méi wichteg gëtt an dat och Dank deenen dräi Mesuren: duerch méi Energieeffizienz, duerch déi prozentual Croissance vun der Wichtegkeet vum Stroum am Lëtzebuerger Energiemix an duerch Akeef vun erneierbaren Energien aus dem Ausland. Doraus ergëtt sech dann d'Baisse vum Primärenergiefacteur vum Stroum, deen am PNEC op Säit 160 nozeliesen ass an dee vun 2015 bis 2040 vun 2,4 op 1,8 erofgeet - wat gutt ass a wat doru läit, dass méi erneierbar Energien erafléissen.

Erlaabt mer awer hei eng Bemierkung, bezéiungsweis eng Fro un lech, Här Minister, zu där drëtter Mesure: Erneierbare Stroum am Ausland anzekafe bedeit jo, dass mer erneierbar Energien akafen, déi de facto scho produzéiert sinn, mee déi an anere Länner am Iwwerschoss sinn. Woufir net higoen a sech mat deene selwechte Suen akafen an nei entstoend Projete fir erneierbar Energien, soudass nei Energiequelle kéinte gewonne ginn?

Mee zréck elo bei dëst Gesetz. De Kader, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ass also deen: Mir schwätze vun engem klenge Segment, vun der Schnëttmeng Stroum a vu virun allem, net nëmmen, awer virun allem vun de Menagen. Am grousse Ganze geschitt also keng groussaarteg Revolutioun. Et handelt sech also och ëm Symbolpolitik, wat awer näischt nëmme Schlechtes ass. Et muss een nämlech och Symboler setzen. Hei wäerten eng Rei Leit richteg cool Projeten draus maachen, mee et wäert an dësem Schrëtt awer nach net de Gros vun der Populatioun erreechen.

Anerersäits ass wouer: Innerhalb vun deem Segment Stroum fir Menagë spillen déi erneierbar Energien awer eng enorm wichteg Roll, déi ëmmer méi wichteg gëtt. Well am PNEC gëtt et och däitlech, dass praktesch kee beim Ennenergiebedarf esou e grousse Fortschrëtt maache soll tëschent Referenz an Zilzenario wéi d'Menagen, nämlech ronn 65 %. Dofir hu si hei en enorme Virbildcharakter, wann et drëm geet, déi erneierbar Energien an eisen Energiemix anzebauen.

Dëst Gesetz gëtt eis deemno d'Méiglechkeet, an dësem ëmmer méi wichtege Segment vum Stroum auszeprobéieren, wéi mer hei zu Lëtzebuerg zu méi erneierbaren Energië kommen, an och déi entscheedend Prinzippien an entspriechend Prinzippien op d'Prouf ze stellen, déi do hannendrustinn, wéi mer derzou kommen, dass eng Transitioun hin zu erneierbaren Energië geschitt.

An dofir, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, wëll ech probéieren, déi Prinzippien erauszedestilléieren, déi an dësem Gesetzesprojet drastinn an déi den Usaz vun der Energietransitioun bestëmmen. Ech gesinn nämlech do dräi wichteg Prinzippien, zu deenen ech jeeweils eppes Klenges wëll soen.

Dat Éischt ass de Prinzip vum Ausbau vun den erneierbaren Energien, zu deem ech elo schonn e puer Saache gesot hunn, dofir geet dat elo ganz séier. Dat Zweet ass awer de Prinzip vum Prosumer an den entspriechenden Ofwandlungen am Sënn vun der Autoconsommation collective a vun der Communauté d'énergie renouvelable. An dat Drëtt ass de Prinzip vun de staatleche Subventioune fir erneierbar Energien.

Zum éischte Prinzip ass dat meescht gesot. Natierlech ënnerstëtze mir déi erneierbar Energien. Grondsätzlech si mer awer der Meenung, dass hiren Ausbau nëmmen dann en Uleies vun der ganzer Gesellschaft gëtt, wann et sou vill wéi méiglech am direkte Gespréich mat de Bierger a Biergerinne geschitt, also net vun uewen erof. Dofir och déi Froen un de Minister: Wat gëtt et elo fir Moyenen, fir dës nei Méiglechkeeten, déi dëst Gesetz eis bitt, méi no bei d'Leit ze bréngen? Wie gëtt do forméiert? Sinn dat d'Klimapaktberoder? Sinn et d'Naturpaktberoder? Wie soll herno um Terrain sondéieren, wat iwwerhaapt realistecherweis méiglech ass? Wien huet d'Recht, eng Statistik ze erstellen, wou iwwerall nach Potenzial besteet? Wie suergt derfir, dass all d'Bierger vun dëse Méiglechkeeten erfueren an och Weeër gewise kréien, wéi se, jee no hire Moyenen, heibäi kënne matmaachen?

Deen heite Projet ass sécherlech net déi ganz grouss Rettung, mee e leescht awer e wichtege Bäitrag. An dofir wëll ech den Här Minister froen: Wat sinn dann eigentlech d'Estimatiounen? Wéi vill Leit maache mat? Oder wéi vill Leit musse matmaachen, fir dass mer am Kader vum Zilzenario vum PNEC bleiwen? Just als Gréisstenuerdnung: Souwäit ech dat verstanen hunn, gëtt et am Land am Moment ronn 8.000 Fotovoltaikanlagen - sou vill sinn der op alle Fall am PNEC als Zentrale chiffréiert. Wéi héich misst déi Zuel elo ginn oder soll déi Zuel elo ginn?

Den zweete Prinzip ass de Prinzip vum Prosumer an entspriechenden Ofwandlungen, déi an dësem Gesetz virgesi sinn, vun der Kollektivitéit a vun de Communautéiten. Wat bedeit déi hei ganz bewosst gewielten Abannung vun de Leit an dëse Projet? U sech ass et absolutt richteg, all d'Leit sou wäit wéi méiglech mat an dëst Klimaboot eranzehuelen. An ech kenne perséinlech eng ganz Rei Leit, déi scho viru Joren ugefaangen hunn, eegene Stroum ze produzéieren, ze notzen oder anzespeisen.

Et wäerten elo also nach méi lokal Projete kënnen entstoen, wéi et der scho ganz vill a Gemenge gëtt, iwwert déi ech mech och e bësse informéiert hunn a mat Leit geschwat hunn, Communautéiten, vläicht och nei Konsortien, nei Genossenschaften. An ech weess vu Leit, déi op dëst Gesetz waarden, fir eppes richteg Guddes kënnen ze lancéieren.

Ech weess awer och, dass vill vun deene Virreider midd sinn, déi sougenannten Early Adopters, déi scho viru Jore ugefaangen hunn, als déi Éischt iwwerhaapt hei am Land dorun ze gleewen, well se soen, dass se scho viru Joren eppes Neies versicht hunn, dass et ustrengend war, dass se midd gi sinn, dass se sech aleng gefillt hunn, dass hinnen de Courage sou lues a lues feelt. An ech mengen, mir mussen och elo no dësem Gesetz ganz gutt op déi Leit oppassen a se nei motivéieren.

Ech wëll och guer net Spillverdierwer spillen, mee ech denken, dass mer säit méi oder manner engem Joer an all eise Projeten ëmmer erëm bewosst d'Fro musse stellen, wat d'Repercussiounen op déi sozial Ongläichheete sinn - well et awer e Kriterium ass, wéi mer eis Gesetzer kënnen anuerdnen -, also ob mer sou vill wéi méiglech Leit mat an d'Klimaboot kréien.

An dozou wëll ech just zwou Saache soen, éier ech an de Fong ginn. Déi éischt Saach ass: Mir mussen eis déi Fro tatsächlech stellen, well mir sinn och Vertrieder vun deene Leit a méi prekäre Situatiounen, vun deene méi aarmen. Och vun hinnen - net nëmme vun hinnen, mee och vun hinnen!

An dat Zweet ass: Et geet mer och guer net drëms, hei iergendee gudde Projet schlechtzeschwätzen oder en ze stoppen, mee wann et aner Leit de facto ausschléisst - an dat kéint hei tatsächlech passéieren, hei ass eng reell Gefor dofir -, da musse mer eis dat iwwerleeën, wat et bedeit, wéi mer mat Kompensatiounsmesurë kënnen dergéintwierken. Dofir ass et mer bei dësem Projet immens wichteg, op genau déi Gefor hinzeweisen, dass een nämlech, fir no de Méiglechkeete vun dësem Gesetz als Prosumer aktiv ze ginn, vill Startkapital brauch, souwuel finanziell wéi och mënschlech.

Finanziell, well een awer eng Ufanksinvestitioun muss maachen. An dat bedeit, dass vill Leit, déi a méi prekäre Verhältnisser liewen, sech keng Prosumeraktivitéit kënne leeschten, entweeder well se d'Haus guer net hunn oder d'Plaz guer net hunn, fir eng Fotovoltaikanlag ze installéieren, oder well se d'Startkapital net hunn. An da komme jo och vläicht nach aner Invester derzou, zum Beispill nämlech dee vun enger eventueller Späichercapacitéit fir d'Nuecht, fir de Wanter, fir déi däischter Deeg, wou d'Fotovoltaikanlag jo näischt produzéiert. D'Hürd ass also fir vill Leit ganz héich.

An och dee mënschlechen Invest ass immens héich, well et trotzdeem vill Zäit an Energie a Courage brauch, fir hei matzemaachen. Hannen um Enn bleift deene Leit also vläicht just nach d'Méiglechkeet, sech enger Communautéit unzeschléissen. An dofir wëll ech lech, Här Minister, wäermstens un d'Häerz leeën, derfir ze suergen, dass déi Projeten, déi elo hei entstoe wäerten, déi richteg gutt Projeten, net dozou féieren, dass sech awer ëmmer erëm déi selwecht Leit ënnereneen treffen, déi sech scho längst kennen. An et ass eng grouss Geleeënheet fir gelieften Integratioun vu Mënsche mat ënnerschiddleche sozioökonomesche Backgrounds. An ech géif eis alleguerten opfuerderen ze kucken, wéi mer déi Leit, deenen et net esou gutt geet, och an deen dote Projet kënnen abannen, well do sinn der mat Sécherheet vill derbäi, déi och de Prinzip vun dësem Gesetz hei voll mat zwou Hänn géifen ënnerschreiwen.

An ech si mer duerfir net ganz sécher, op alle Fall net esou sécher wéi den Här Rifkin, dee vun enger Demokratiséierung vun Energië schwätzt a sech scho virstellt, wéi gären d'Banken de Kooperative wäerte Sue léien, well déi Prête jo duerch déi héich Aspeisetariffer wäerte gedeckt ginn. Dat schéngt mer laanscht en Deel vun eiser Realitéit ze goen.

An dass, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, den Energiemarché liberaliséiert ass, dat ass awer elo eng Tatsaach, ob mer en doduerch demokratiséiert hunn, dat woen ech ze bezweifelen. Ech ka mer virstellen, dass nach aner politesch Spriecher haut am Nomëtteg op dat Theema wëllen agoen, well u sech wär et jo grad elo total am Interessi vum Staat, selwer och Initiativgeeber ze sinn an net aleng op privat Initiativen ze setzen, wéi dëst Gesetz se hei virgesäit. Dat kéint zum Beispill dora bestoen, dass d'ëffentlech Hand Gemeng fir Gemeng duerchgeet, mat hinne sektoriell Pläng fir kommunal Solarinitiativen ausschafft an de Leit da proaktiv Offere mécht, un deenen all Bierger deelhuele kënnen, jee no hire Moyenen.

Mir gesinn awer an, dass d'Liberaliséierung vill Méiglechkeete bitt, an dofir ass et eis wichteg, dass mer net aleng vu Privatinitiative liewen - déi duerchaus ganz vereenzelt kéinte bleiwen, an da wär vläicht och een Zil vun dësem Gesetzesprojet net erreecht - oder just ofhängeg vun e puer Virreider, sou Early Adopters, déi nach ganz vill Courage matbréngen, déi ganz vill Motivatioun hunn, awer hannen um Enn géifen eeben eng ganz Rei Leit op der Streck bleiwen. Et wär gutt, déi Privatinitiativen ze kombinéieren an enger Grondstrategie mat engem Plang, deen de Staat huet.

An deen drëtte Prinzip, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ass eeben de Prinzip vun de staatleche Subventioune fir erneierbar Energien. An och dozou wëll ech ganz kuerz eppes soen. Mir sinn natierlech grondsätzlech favorabel vis-à-vis vu Subventiounen, ënner zwou Bedéngungen: Éischtens, wa se, wéi ech bis elo probéiert hunn ze skizzéieren, sozial gerecht sinn, wéi ech dat elo ëmschriwwen hunn, an zweetens, wa se net zu enger Verfälschung vum Marché a vum entspriechende Präis féieren. An drëttes, well Subventiounen ëmmer dee bessere Wee si vis-à-vis vu Verbueter, well Subventioune positiv Incentives sinn, fir bei enger gudder Iddi matzemaachen.

Wat ee soe muss: An der Fotovoltaik ass tatsächlech scho ganz vill geschitt, an dat ass gutt esou an et féiert an déi richteg Richtung. Et gëtt Subside fir Fotovoltaikanlagen, den Aspeisetariff ass nach méi favorabel ginn, soudass et vill Incentives gëtt, fir net einfach dee bëllege Stroum zu Lëtzebuerg anzekafen, mee selwer an erneierbar Energien ze investéieren. An da brauche mer einfach do parallell derzou eng Strategie fir d'Energieeffizienz, fir dass dee bëllege Stroum eeben net duerzou féiert, dass een eigentlech guer kee Grond a keng Loscht huet, effizient ze sinn.

Dat alles féiert derzou, dass dat heite wierklech e ganz interessanten a motivante Projet ass, Dank de Subventiounen. Ideal wär et natierlech, wa mer iergendwann eng Kéier déi Subventiounen net méi bräichten a sech den nohaltege Stroum vum selwe géif droen an och géif duerchsetzen.

No dëser méi grondsätzlecher Iwwerleeung, Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, stelle sech fir mech awer nach ronderëm de Stroumpräis e puer potenziell Froen, an ech wëll der dovun einfach emol siwe lassginn.

Déi éischt: Mir kennen alleguerten d'Grafik mam Ënnerscheed tëschent Stroumproduktioun a Stroumverbrauch. De Verbrauch ass vill méi verdeelt am Laf vum Dag wéi d'Produktioun duerch Fotovoltaik, well déi natierlech besonnesch wärend de Sonnestonnen hire Peak huet. Doraus ergëtt sech follgend Fro un lech, Här Minister: Fir dass déi eng Kurv méi no bei déi aner kënnt, muss Stroum gespäichert kënne ginn - ass d'Regierung gewëllt, de Prosumer finanziell ze hëllefen, fir sech Späichercapacitéite kënnen unzeschafen?

Déi zweet Fro: Et ass also am Interessi vum ëffentlechen Netz, wann och Stroum zur Verfügung steet zu där Zäit, wou d'Sonn net schéngt. Ass et virstellbar, dass déi Prosumer, déi zum Beispill Stroum wärend den Owesstonnen ubidde kéinten, e besseren Tariff, zum Beispill een Cent méi, ugebuede géife kréien, wa se dat kontraktuell géife versprieche? Oder gi se vläicht am Contraire vun de Provider extra kromm gekuckt, well se sech jo getraut hunn, onofhängeg vum Provider hiren eegene Stroum wëllen ze produzéieren an ze consomméieren?

Déi drëtt: Nom neie Gesetz gi jo Prosumer vun der Taxe d'électricité befreit, wat jo en interessanten Incentive ass, well et da méi lukrativ gëtt, de Stroum selwer ze consomméieren, wéi en an d'Netz anzespeisen. Gëllt dës Exemptioun och fir déi, déi hiren eegene Stroum just selwer benotzen a guer näischt an d'Netz aspeisen? Oder gëllt se nëmmen, wann een e Minimalundeel an d'Netz aspeist an domat iergendwéi och e Bäitrag un d'Gesellschaft leescht?

Déi véiert Fro: Gesäit den Här Minister d'Gefor, dass de Stroumpräis insgesamt op dëse Projet hi variéiert, well vill Stroum jo net méi an dat ëffentlecht Netz afléisst an domat de Provideren natierlech och eng Rei vu Stroum verluer geet? Besteet d'Gefor, dass de Präis fir déi aner an d'Luucht geet? Zemools, well jo all Prosumer d'Taxe d'électricité net méi musse bezuelen an dat Abousse sinn, well d'Netz muss jo awer trotzdeem weider bezuelt ginn.

An dass dat keng onschëlleg Fro ass, weist jo d'Entwécklung vum Stroumpräis an de leschte Joren: Obwuel en am internationale Vergläich bëlleg ass, ass en zu Lëtzebuerg konstant bliwwen oder vläicht souguer e bëssen an d'Luucht gaangen, ënner anerem wéinst der Netznotzung, wéinst den héije Käschte vun Etüden an Informatiounen, déi den ILR fir Bréissel sammele muss, wéinst der Integratioun vun den 800 Chargy-Bornen an d'Netznotzung - mir hu grad nach dervun héieren -, wou d'Käschten aleng un de Provideren hänke bleiwen, an och wéinst dem Ëmstellen op Smartmeteren, wou jo eng Rei vun héichqualifizéierte Leit gebraucht ginn, fir mat deenen ëmzegoen. Do wäert déi geplangten Informatiounsplattform nach zousätzlech Käschte fir den eenzelne Client mat sech bréngen.

Et muss ee wëssen, dass de PNEC op der Säit 174 opschlësselt, wéi de Stroumpräis aktuell zesummegesat ass: 23 % Steieren an Abgaben, also Taxen, 45 % Netzkäschten a just nach 32 % vum Stroumpräis fir d'Energie selwer. Dat Verhältnis vu ronn 70 zu 30 war viru ronn zéng Joer nach praktesch genau ëmgekéiert. Dofir wëll ech betounen, dass déi Fro nom Klamme vum Stroumpräis eng ganz reell an och eng pertinent Fro ass, well et eeben ëmmer nei Käschte gëtt, déi nei an de Stroumpräis mat wäerten dra verrechent ginn.

Dofir nach eng Kéier meng Fro, Här Minister: Gesitt Dir net d'Gefor, dass de Stroumpräis klëmmt, an zwar an deem Fall vläicht just fir déi, déi net Prosumer sinn? An anere Wierder: Et ass net aleng d'Fro nom Klamme vum Stroumpräis, mee et ass och d'Fro vun enger Verschiebung, vun engem Ongläichgewiicht beim Stroumpräis. Et ass eng Fro, déi iwwregens och d'Chambre de Commerce soulevéiert.

Meng fënneft Fro, wat d'Kofinanzéierung vun der informatescher Plattform duerch de Staat ugeet, zu där de Staatsrot sech an dësem Gesetz formell opposéiert huet, well et en eegent Gesetz bräicht: Wéi gedenkt Dir, Här Minister, elo do weider ze verfueren? Den Här Rapporter huet elo just déi Etüd vun der Creos erwäänt.

An dann iwwregens och nach als Bemierkung derbäi: Wat d'Sammele vun den Daten ugeet a wat d'Matschneide vu potenziellen Telefonater ugeet, déi relevant si fir d'Theema, mussen, dat musse mer nach eng Kéier betounen, déi allerhéchste Sécherheetsstandards gëllen, wat de Schutz vun de perséinlechen Donnéeën ugeet.

Une voix.- Très bien!

M. Paul Galles *(CSV)*.- Meng sechste Fro, an domat kommen ech elo ofschléissend zu deenen zwou leschte Froen, da sinn ech nämlech bei der Roll vun de Provideren, déi jo am Kader vun de staatleche Subventioune muss thematiséiert ginn. Zwou Saache wëll ech heizou froen.

Déi éischt ass: Et ass grondsätzlech eng ganz gutt Iddi, dass d'Provideren e Client, dee seng Rechnungen net méi bezuele kann, proaktiv mussen op d'Hëllefe vum Office social hiweisen. Mee et ginn awer Avisen zu dësem Gesetzesprojet, déi drop hiweisen, dass d'Provideren domat hir Responsabilitéit souzesoen einfach emol un den Office social weiderginn. Et muss een awer och wëssen, dass e Melle beim Office social net einfach esou en Niceto-have ass, mee et bedeit, dass déi, déi dann als eligibel fir eng sozial Hëllef ugesi ginn, net dierfen ofgespaart ginn. Et handelt sech also ëm eng eminent wichteg Demarche, op den Office social hinzeweisen.

D'Chambre des Salariés beschreift awer notamment d'Gefor, dass et duerch d'Operatiounen à distance, déi jo elo Dank de Smartmetere méiglech sinn, och ëmmer méi einfach géif ginn, engem de Stroum trotzdeem einfach ofzespären. Gesäit de Minister eng Gefor, dass dat ëmmer nach geschéie kann - souwuel bei de Beneficiairë vum Office social, do wou et jo eigentlech net geschéien dierf, wéi och bei deenen aneren - a wat wär dann an esou engem Fall ze ënnerhuelen?

An da sinn ech bei menger leschter Fro: Et ass dervun auszegoen, dass d'Provideren hir Servicer ëmstellen a méi a verstäerkt an d'Richtung Service ginn - dat kann een och op den Internetsäite schonn esou erausliesen. D'Chambre des Métiers huet vermutt, dass ee ganz neie Marché fir d'Gerance vun de Flux énergétiques entsteet, mee awer och fir Installatiounen, Montagen a Revisioune vun techneschen Ekipementer, wat dozou féiere kéint, dass e Service, dee bis elo vu bestëmmte PMEen iwwerholl gouf, vun de Providere selwer iwwerholl gëtt, an dass dat vläicht souguer zu enger Monopolstellung féiere kéint. Wat wëllt den Här Minister ënnerhuelen, fir dat ze vermeiden? Si an der Chambre des Métiers proposéiere jo eng Zertifizéierung fir den Artisanat fir déi, déi sech extra an deene Servicer weidergebilt hunn.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, dëst Gesetz ass eiser Meenung no wierklech e wichtege Schrëtt an et geet an déi richteg Richtung. Ech proposéiere menger Fraktioun, dëse Gesetzesprojet wierklech matzestëmmen, awer ech sinn trotzdeem der fester Iwwerzeegung, dass déi grouss Virbehalter, déi ech bei den Theeme sozialen Ausgläich an Evolutioun vun de Stroumpräisser am liberaliséierte Marché hunn, ganz grondsätzlech politesch Froe sinn, deene mer eis an Zukunft ganz seriö musse stellen, well se zu deene grousse Prinzippie bei der Transitioun zu den erneierbaren Energië gehéieren an ëmmer wäerten am Raum stoen.

Ech soen lech villmools Merci fir d'Opmierksamkeet.

Une voix.- Très bien!

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Paul Galles. An d'Riednerpult ass elo fräi fir den honorabelen Här Max Hahn. Här Hahn, Dir hutt d'Wuert.

M. Max Hahn *(DP)*.- Merci, Här President. D'Zukunft gehéiert den erneierbaren Energien - dovunner ass d'DP op d'mannst fest iwwerzeegt. Wéi sou villes wäert sech an deenen nächste Joren och eisen Energiesystem grondleeënd veränneren, well, mir wëssen et alleguer: Sou wéi bis elo kënne mer net virufueren.

Anescht wéi déi klassesch Energiequellen, wéi Kuel, Gas oder och d'Atomenergie, bidden déi erneierbar Energien e risegt Potenzial fir jiddereen. Et ass mer vu villen eenzelne Privatleit ..., egal ob mer vun deene schwätzen, vu Kooperativen oder vu groussflächege Projeten, déi vu grousse Stroumfirmen exploitéiert ginn, jiddereen huet am Prinzip Accès zu dësen Technologien.

Fir eng Fotovoltaikanlag hunn och ganz vill Leit Plaz um Daach. Jidderee ka sou selwer Stroum produzéieren an och, an dorëms geet et bei deem heiten Text, selwer consommëieren. Et ass eigentlech och nëmme logesch. Et huet ee Solarzellen um Daach, mat deenen ee vill proppere Stroum produzéiere kann, an aktuell sinn d'Aspeisetariffer vun der Regierung ganz attraktiv, soudass et sécher méi interessant ass, säi Stroum ze verkafen a méi bëllege Stroum nees anzekafen.

Allerdéngs, wa mer elo mol déi Subventiounen ee Moment ewechdenken - an iergendwa wäerten déi Subventiounen och auslafe respektiv fir eng Rei Leit ass dat elo schonn de Fall -, ma da läit et jo op der Hand, de Stroum, deen ee produzéiert, och selwer ze verbrauchen. Et ass e bëssen, wéi wann e Mëllechbauer seng eege Mëllech géif verkafen, fir duerno an de Buttek ze goen an do anerer ze kafen. Do si mer eis alleguerten eens: Dat ergëtt wéineg Sënn. Dowéinst ass et wichteg, elo dee richtege Kader ze schafen, fir dëst an Zukunft méi einfach ze maachen. Ech ginn duerno nach op den Detail an.

Als DP si mer der Meenung, dass d'Férderung vun erneierbaren Energië grad och um Niveau vun de Privatstéit mat ee vun deene beschte Weeër ass, Klimaschutz no vir ze bréngen. Den Energiesecteur ass ouni Zweifel ee vun deene wichtegste Beräicher iwwerhaapt. Wann een der internationaler Agence fir Energie ka gleewen, dann ass den Energiesecteur fir méi wéi zwee Drëttel vun de weltwäiten Zäregasemissioune verantwortlech.

Op Lëtzebuerg selwer bezu sinn déi Zuelen natierlech ganz anerer, den Undeel ass vill méi kleng, mee awer och nëmmen, well mer de Gros vun eiser Energie importéieren an dowéinst net ugerechent kréien. Dat heescht awer elo net, dass mer de Volet ignoréiere kéinten am Stil vun: De Stroum kënnt jo aus der Steckdous. Nee! Den Energiesecteur ass amgaangen, sech ze wandelen, europawäit, global an och hei zu Lëtzebuerg. Et sollt een dofir deem Ganzen net passiv nokucken. Nee! Mir sinn der Meenung, Lëtzebuerg soll proaktiv deelhuelen un deem Paradigmewiessel, dee mer iwwerall kënnen erliewen.

Do kann een, jo, och anerer Meenung sinn. Et ginn ëmmer erëm Leit, déi dat kritiséieren: Wandmillen, déi anscheinend d'Landschaft verschampeléieren. Oder de Recycling vun de Solarzellen, dat géif net goen. A souwisou bréngen déi erneierbar Energien alles näisch, well - mir hunn et schonn dacks héieren -, wann d'Sonn net schéngt a wann de Wand net bléist, da leeft eeben näischt.

An tatsächlech ginn et nach verschidde Froen, déi net definitiv gekläert sinn: Denke mer nëmmen un de Stockage, dee jo onëmgänglech ass, wa mer bis enges Daags op 100 % erneierbar Energiequelle wëlle kommen. Do wäerte mer, jo, enorm Capacitéite brauchen, fir déi ze stockéieren. Wéi genee wäert dat am Detail organiséiert sinn, soudass mer dat ganz Joer iwwer déi selwecht Versuergungssécherheet hunn, wéi mer et aktuell hunn? Do hu mer haut nach net dee Plang, wou alles bis an de leschten Detail ausgerechent ass, wéi et dann tatsächlech konkreet an 10, 20 Joer wäert fonctionéieren.

Dat ervirzehiewen, ass duerchaus valabel. Mee mir sinn als DP awer grondsätzlech dovun iwwerzeegt, dass et éischtens am Moment wéineg reell Alternativen zu den erneierbaren Energië gëtt, wou net d'Nodeeler all d'Virdeeler iwwerweien; an zweetens menge mir, dass d'Mënschheet bis elo scho ganz aner Erausfuerderunge gemeeschtert huet an dass et dowéinst och an dësem Beräich fir all Problem eng Léisung gëtt. Wie kann da schonn haut soen, wat muer wäert sinn, geschweige denn an 10 oder 20 Joer? Kucke mer den technologesche Fortschrëtt, dee mer an deene leschten 20 Joer gemaach hunn, dann ass et mer wierklech net baang, wat d'Zukunft eis an deem heite Beräich wäert bréngen.

Här President, dës Regierung huet vun Ufank un de Klimaschutz an de Vierdergrond gestallt a grad och d'Férderung vun den erneierbaren Energien als Prioritéit definéiert. An de leschte Jore sinn dowéinst eng Rei Mesurë geholl ginn, fir den Undeel un erneierbaren Energien um Stroumverbrauch an d'Luucht ze hiewen, wéi zum Beispill nei attraktiv Aspeisetariffer, Appels d'offres fir grouss Projeten, Subventioune fir Privatleit an Entreprisen, wa se sech Fotovoltaikanlagen uschafen, a sou weider.

Dës Mesuren hunn och duerchaus hir Friichte gedroen, well wa mer kucken, wéi déi installéiert Leeschtung an de leschte Joren evoluéiert huet, da stelle mer fest, dass se sech zënter 2013 méi wéi verduebelt huet: vu ronn 360 Gigawatt op méi wéi 800. Dass dat allerdéngs just e positiivt Tëscheresultat ass, dat ass ganz kloer. Et ass nach ganz vill Sputt no uewen an d'DP steet zu 100 % hanner all den Efforten, déi gemaach ginn, fir den Undeel u Wand-, Solar- an aneren erneierbaren Energiequellen an d'Luucht ze bréngen.

D'Regierung huet sech jo an där Hisiicht ganz ambitiéis Ziler am Klimaplang ginn: 25 % erneierbar Energië vum Bruttoennenergieverbrauch bis 2030. Dat ass méi wéi dat Duebelt vun deem, wat mer aktuell hunn, an dat bei enger Demande, déi virausiichtlech weider wäert klammen.

Wa mer awer méi erneierbar Energien an eise System wëllen integréieren, da bedeit dat, dass mer mëttelfristeg e komplett anere System mussen opbauen. Méi erneierbar Energien heescht och méi Produzenten - virun allem méi verschidde Produzenten a verschiddene Gréissten - a méi eng grouss Volatilitéit an der Produktioun. Sief et de private Stot, eng Kooperativ, eng grouss Firma, déi Solarpanelen um Daach huet, oder carrement ganz grouss Projeten, wéi zum Beispill Wandparken an der Nordsee - alleguer hänke se um selwechte Reseau.

De Reseau ass haut à la base dofir ausgeluecht, fir Stroum vun engem grousse Kraaftwierk un de Konsument ze verdeelen - also en zimmlech zentraliséierte System mat wéinegen Acteuren an och enger klorer Richtung, vu wou de Stroum kënnt a wouhinner e geet.

An Zukunft wäerten allerdéngs méi an och méi kleng Produzenten eng ganz wichteg Roll am Stroumreseau spillen, wat dozou féiert, dass net nëmmen de System vill méi dezentraliséiert wäert sinn, mee och d'Fluxe vill méi komplex ginn: zum Beispill, dass een deen ee Moment an de Reseau aspeist an deen aneren awer nees Stroum erauszitt. Dofir brauch een eng Infrastruktur, déi un déi nei Besoinen ugepasst ass an déi vill méi flexibel ass, déi och vill méi prezis all d'Acteuren openeen ofstëmme kann.

Här President, dëse Gesetzesprojet dréit dëse Changementer an duebeler Hisiicht Rechnung: Et gëtt engersäits en neie klore Kader geschafe fir d'Autoconsommatioun, also de Verbrauch vun deem Stroum, deen ee selwer produzéiert. Dat ass zwar effektiv och elo scho méiglech, mee mat dësem Projet gëtt dës Méiglechkeet nei gereegelt, andeems notamment dräi ënnerschiddlech Zorte vun Autoconsommatioun definéiert ginn, déi do dernieft och nach vun der Elektreschtax befreit ginn.

Aktuell ass et, wéi gesot, duerch déi favorabel Aspeistariffer nach méi interessant, säi Stroum ze verkafen, an dowéinst denke mer och net, dass wéinst dësem Projet elo den Undrang enorm wäert sinn, fir op d'Autoconsommatioun ze wiesselen. Mee dës Situatioun wäert och net éiweg daueren.

Dobäi muss een awer och soen: Et gëtt och haut schonn eng Partie Fotovoltaikanlagen, déi ugangs den 2000er-Joren opgeriicht goufen, déi also schonn e puer Joer um Bockel hunn an déi net méi an de Genoss vu subventionéierten Aspeistariffer kommen. Fir déi ass dëse Projet natierlech ganz interessant, well déi jo elo an der Situatioun sinn, an déi anerer eréischt an e puer Joer wäerte kommen.

An deemno géif ech och, op Recommandatioun vu menger Deputéiertekolleegin Simone Beissel, lech, Här Minister, recommandéieren, hei breet ze kommunizéieren, fir dass déi Leit dat och matkréien, well dat Gesetz hei, wéi gesot, grad fir déi heite kleng Energieproduzente ganz, ganz sënnvoll ass.

M. André Bauler *(DP)*.- Très bien!

M. Max Hahn *(DP)*.- Iergendwann, Här President, lafen d'Subventiounen aus, an dann ass et natierlech méi sënnvoll an interessant, seng eege Mëllech ze drénken. Dofir ass et absolutt noutwendeg, dass mer mat dësem Projet do déi néideg Weiche stellen, fir dëst prinzipiell méi einfach a méi flexibel ze maachen.

Als DP begréisse mer an deem Kader och ganz kloer, dass verschidde Méiglechkeete geschafe gi sinn, fir op de Wee vun der Autoconsommatioun ze goen, an dass dat net zum Beispill just op Eefamilljenhaiser beschränkt ass. Wéi de Rapporter et schonn am Detail erkläert huet, gëtt zousätzlech zur Autoconsommation individuelle och d'Autoconsommation collective agefouert - dat heescht fir Leit, déi an engem selwechte Gebai wunnen - an d'Communauté d'énergies renouvelables, fir souguer zesumme mat Leit aus deem selwechte Véirel oder aus där selwechter Uertschaft eng Fotovoltaikanlag kënnen ze bedreiwen an de Stroum och ze notzen.

Doduerch, dass esou eng Flexibilitéit an der Organisatioun geschaaft gëtt, kréien och erëm méi Leit d'Méiglechkeet, heivunner ze profitéieren an Deel vun enger energeetescher Transitioun ze ginn. Dat kënne mir natierlech och nëmme begréissen, schliisslech ass Klimaschutz an d'Bestriewen, eis Gesellschaft méi nohalteg auszeriichten, eppes, dat jiddweree betrëfft, an do soll sech och jiddwereen, sou gutt et och nëmme geet, kënne bedeelegen an och kënne bedeelegt ginn. Fir e bekannte Sproch zweckzeentfriemen: „Mir sinn alleguer Deel vun der Léisung."

Une voix.- Très bien!

M. Max Hahn *(DP)*.- An dëser Diskussioun ass awer och de Stockage e wichtegen Deel, well d'Produktioun an de Verbrauch vum Stroum geschéie jo net ëmmer zur selwechter Zäit. A gradesou, wéi dëst eng essenziell Fro am grousse Ganzen um Niveau vun eisem gesamten Energiemarché ass, esou spillt et och eng zentral Roll am Klengen, am eenzelne Stot.

Den Här Minister hat mer op eng rezent Question parlementaire geäntwert, d'Méiglechkeet, fir e Subsid an där Aart anzeféieren, géif aktuell gepréift ginn. Bon, dat ass elo nach net allze laang hier an ech bezweifelen et zwar, mee vläicht gëtt et jo do en neie Moment. A wann dat dann esou wier, kann de Minister eis dat jo da vläicht och herno hei op dëser Plaz, also beim Riednerpult, annoncéieren. Wie weess!

Tatsaach ass: De batteriebaséierte Stockage ass am Moment nach relativ deier bei den Uschafungskäschten: 10.000 bis 12.000 Euro muss een do schonn arechne fir zum Beispill eng Powerwall. Do hoffe mer op alle Fall, dass dat am Laf vun der Zäit nach e bëssen erofgeet. An eng Ënnerstëtzung, wéi et se jo och bei den Opluedstatioune vun den Elektroautoe gëtt, wier sécherlech eng weider Méiglechkeet, d'Autoconsommatioun an de Wiessel hin zu engem Prosumer-Modell nach méi interessant fir d'Leit ze maachen.

Nieft dësen Ännerunge gëtt mat dësem Gesetzesprojet awer anerersäits nach en anert weesentlecht Element geschaaft, op dat ech ganz kuerz wëll agoen, well et eeben esou zentral ass, fir eisen Energiesystem fit ze maache fir déi energeetesch Transitioun: D'Schafe vun enger nationaler informatescher Plattform fir d'Energiedonnéeën ass onëmgänglech, fir e lues a lues ëmmer méi dezentraliséierte System iwwerhaapt kënnen ze geréieren. Den Iwwergang geschitt, wéi gesot, net vun haut op muer, mee och fir de System, wéi en aktuell fonctionéiert, hëlleft esou eng Plattform, fir d'Gestioun ze verbesseren.

Dëst ass alt erëm e gutt Beispill fir ze weisen, wéi d'Digitaliséierung ganz konkreet am alldeegleche Liewen hëlleft, Ressourcen ze schounen, Effizienz ze steigeren an eis Aart a Weis méi nohalteg ze maachen, besonnesch an dësem Beispill, vu dass eng Integratioun vun erneierbaren Energien an de Stroumreseau ouni digital Hëllefsmëttele quasi net ze maache wier.

D'Installatioun vun intelligente Compteure bei de Clientë war den éischte Schrëtt an dës Richtung, mee déi Compteure kënnen hiert Potenzial natierlech eréischt richteg entfalen, wann d'Donnéeën op enger eenzeger Plaz zesummelafen. Esou kritt een e besseren Iwwerbléck iwwert déi ablécklech Situatioun zu all Moment vum Dag, an et kristalliséiere sech och Trends a Musteren eraus.

An där Hisiicht bréngt eis dat och haut schonn eppes, andeems Prozesser um Marché optiméiert a Produktioun a Verbrauch besser openeen ofgestëmmt kënne ginn, wat virun allem spéiderhi fir e System mat ville klengen Acteure vu weesentlecher Bedeitung ass. Allgemeng ass dëst also e wichtege Schrëtt hin zu méi Flexibilitéit, awer och zu méi Effizienz an der Gestioun vum Reseau.

Här President, mat dësem Gesetzesprojet ginn déi richteg Jalone gesat, fir d'Entwécklung vun eisem Land am Beräich vun den erneierbaren Energië virunzedreiwen: E leet net manner wéi d'Fundament vum energeetesche System vu muer, ouni deen all eis Efforten am Klimaschutz net wierklech kéinte gräifen, wa mer net wëllen erëm no hanne goen an op ganz villes verzichten.

Déi progressiv Elektrifizéierung vun alle méigleche Beräicher - sief et am Transport, sief et an der Industrie a Form vu Waasserstoff oder generell ein-

fach déi ëmmer méi zentral Roll, déi d'Digitaliséierung anhëlt - ass deen eenzege Wee, fir d'wirtschaftlech Entwécklung, d'Croissance durable an de Respekt vun den natierleche Limitte vun eisem Planéit ënner een Hutt ze bréngen. Dowéinst si mir als DP der Meenung, dass et sech hei ëm e ganz wichtege Projet handelt, e Projet, deen d'Weiche fir d'Zukunft stellt. An dowéinst sti mer och voll a ganz hannert dësem Projet.

À propos wirtschaftlech Entwécklung: Als leschte Punkt wëll ech awer och nach eng Kéier ganz kuerz d'Opportunitéiten ervirhiewen, déi dëse Paradigmewiessel, dee mer jo wëllen encouragéieren, mat sech bréngt. En energeetesche System, an deem esou vill kleng Produzenten aktiv sinn - déi natierlech och emol méi oder manner injektéieren, ofhängeg dovunner, ob si hire Stroum wëlle späicheren, dee se ze vill hunn oder net -, brauch, dat versteet sech vum selwen, eng grouss Infrastruktur.

Domat mengen ech mol net onbedéngt grouss Traffoen a Leitungen, och wann déi natierlech och mussen do sinn, fir de Stroum ze transportéieren, mee ech denke virop un déi lokal Infrastruktur, d'Fotovoltaikanlagen, d'Stroumspäicher an esou weider an esou weider. D'Demande an deem Beräich wäert an den nächste Joren enorm wuessen, dovu sinn ech iwwerzeegt. Dee Beräich vun den nohaltegen Technologië befënnt sech haut schonn an enger ganz staarker dynamescher Entwécklung. Dat bitt ouni Zweifel enormt wirtschaftlecht Potenzial fir eis Ekonomie allgemeng, mee besonnesch och fir eis kleng a mëttelstännesch Betriber, déi dës Technologië verkafen, installéieren an och den Entretien maachen.

Fir eis als DP ass dee Volet op d'mannst grad esou wichteg, dass mer eng Politik maachen, déi wuel op där enger Säit Ressourcë schount an d'Ërderwiermung bremst, mee déi awer op där anerer Säit och nei Chancë kreéiert, Innovatioun férdert a Wuesstum an Aarbechtsplaze geréiert. Grad elo an dëser sanitärer Kris, déi och eng wirtschaftlech Kris ass, ass dat méi wichteg wéi jee.

Här President, wéi ech déi heite Ried preparéiert hunn, hate mer d'Chance, dass mer ausnamsweis eng ganz déck Schnéidecken haten, déi d'ganzt Land bedeckt huet - an, jo, Här Bauler, net nëmmen dat schéint Éislek! A meng Gedanke waren deemools, ...

M. André Bauler *(DP).-* Ech hunn dach guer näischt gesot!

M. Max Hahn *(DP).-* ... wéi ech déi Ried preparéiert hunn: Et wier schéin, wa mer dat och nach an Zukunft esou kéinten hunn an esou flott Wantere kéinten hunn!

Dëst gesot, géif ech dem Rapporter Carlo Back villmools Merci soen, deen eis jo - wéi gewinnt, géif ech bal soen -, op eng ganz professionell Aart a Weis deen technesch awer dach komplizéierten Dossier hei um Riednerpult illustréiert huet an och a sengem schréftleche Rapport niddergeschriwwen huet. Ech géif him dann awer och nach eng Kéier ganz besonnesch Merci soen.

An lech, léif Kolleeginnen a Kolleegen, villmools merci fir d'Nolauschteren. An natierlech ginn ech och den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei.

M. André Bauler *(DP).-* Ganz pertinent!

Plusieurs voix.- Très bien!

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci villmools, Här Max Hahn. An d'Wuert kritt elo den honorabelen Här Georges Engel. Här Engel, Dir hutt d'Wuert.

M. Georges Engel *(LSAP).-* Villmools merci, Här President. An ech wéilt direkt ufänke mat engem grousse Merci un de Rapporter, deen dëse jo dach awer komplizéierten an technesche Projet de loi hei ganz gutt op eng ganz flott Aart a Weis a sengem schréftlechen a virun allem a sengem mëndleche Rapport virbruecht huet. Merci, Carlo Back.

E puer allgemeng Bemierkungen. Mir sti viru groussen Erausfuerderungen: D'Reserve vu fossille Brennstoffer sinn net onendlech verfügbar, dat wësse mer, a souguer, wa se et wären, verursaache se - an ech schwätzen hei haaptsächlech vum Pëtrol a vun der Kuel - Ëmweltschied a si féieren zu héijen Zäregasemissiounen.

Et geet also hei net onbedéngt drëm, alles, wat Kuel a Pëtrol ass, eng Kéier ze eliminéieren, mee et geet drëms, dat do, wou et machbar ass, duerch vill méi ëmweltfrëndlech Energiequellen ze remplacéieren, fir datt mer esou d'Zäregasemissiounen erofkréien.

Mir wëssen all, datt d'Klima sech verännert an datt och muss gehandelt ginn. D'Energie- a Klimapolitik muss sech änneren, a si ännert sech och. An dat ass och gutt esou. Lëtzebuerg ass an enger Energietransitioun vun engem zentraliséierte Produktiounssystem vu grousse Kraaftwierker, vun deene mer hei zu Lëtzebuerg, och aus dem Ausland, eis Energie bezéien, an d'Richtung vun engem dezentrale System, dee sech op erneierbar Energië baséiert an deen deemno och vill manner ufälleg ass.

Dëse Constat - an dofir war d'Question élargie vum Här Bauler haut de Mëtteg ganz pertinent, déi mer haut um Ordre du jour haten -, dëse Constat, dee gouf nämlech och scho mat der strateegescher Studie vun der drëtter industrieller Revolutioun, och Rifkin-Prozess genannt, gemaach, déi Lëtzebuerg op eng méi erneierbar Stroumversuergung orientéiere soll an an där och scho rieds goung vum Schafe vun engem nationalen Energie-Internet.

Als LSAP hu mir eis agesat a setzen eis och weider an, fir déi erneierbar Energien ze verstäerken - an dat net nëmmen all fënnef Joer an engem Walprogramm ze ernimmen, mee ganz konkreet, esou wéi hei -, an d'Energieversuergung weider ze dezentraliséieren an och ze diversifiéieren.

An eisem Walprogramm hate mer gefuerdert, datt mer op de Wee vun de Prosumer sollte goen, datt mer déi Modeller do wéilte férderen, an datt mer och beim Ausbau vun den erneierbaren Energië géifen eng Hand mat upaken, dass dat eng wichteg Roll géif spillen. Dat ass heimat gemaach. Hei ass also am Koalitiounsprogramm och eppes vun der LSAP, mee och vun anere Parteie mat iwwerholl ginn, an dat gëtt elo hei ëmgesat. An dat ass och gutt esou!

Här President, d'Zäitfënster fir ze handelen ass awer kleng. Déi revidéiert erneierbar Energiedirektiv, déi am Dezember 2018 a Kraaft getrueden ass, iwwerschafft souguer dat festgeluechtent Ufankszil vun op d'mannst 27 % erneierbaren Energië bis 2030 duerch e bindend globaalt Zil vun op d'mannst 32 % erneierbaren Energië vum finale Bruttoenergieverbrauch vun der Europäescher Unioun. D'Memberstaaten hu sech jeeweils national Bäiträg gesat, fir dat Gesamtzil vun 32 % kollektiv als Deel vun hiren integréierten nationalen Energiepläng, och PNEC genannt, ze erreechen.

Lëtzebuerg huet sech do en ambitionéiert Zil ginn: Mam PNEC huet Lëtzebuerg a sengen nationale Bäiträg d'Zil vu 25 % erneierbaren Energien opgeholl. Dat ass net näischt! An och, wann et eng kloer Beschleunegung zënter 2014 gëtt, sinn d'Erausfuerderungen haut nach ëmmer ganz grouss, zemools wann ee weess, dass mir elo fir 2021 eréischt um Wee sinn, den Taux vun 11 % erneierbarer Energie ze erreechen. Mir hunn also nach vill Wee virun eis, mee mat dësem Gesetzesprojet gi mer an déi richteg Richtung.

De Besoin, fir séier ze handelen, besteet also weider a mir musse méi proaktiv ginn, mir musse virun allem och méi séier ginn: Ech ka vun engem Projet vu Wandmille berichten, déi am Süde sollten opgeriicht ginn. Vun engem grousse Projet vun néng Wandrieder si mer elo scho wäit zréckgaangen an ech hoffen, datt déi puer, déi elo nach virgesi waren, net och nach anere Considerationen zum Affer falen an net nach dorunner scheiteren. Do musse mir och selwer wierklech eng Hand mat upaken, wa mer déi Energietransitioun wëllen.

Als LSAP sti mir hannert dësem Gesetzesprojet mat der Nummer 7266, iwwert dee mir haut debattéieren, deen dat bestoend Gesetz vum 1. Januar 2007 betreffend der Organisatioun vum Stroummaart ofännert an dës weesentlech Änneruge virgesäit.

Éischtens d'Aféierung vun engem reglementaresche Kader, fir den Eegeverbrauch vun erneierbaren Energië méi attraktiv ze maachen. Deen ass haut zwar scho méiglech - dat wousste vill Leit sécherlech net -, et war haut scho méiglech, déi iwwerschësseg Energie an d'Netz anzespeisen, mee dat hu vill Leit net gemaach, well et ekonomesch vill méi gënschteg war, fir vun deenen Aspeisungstariffer am Ganzen ze profitéieren, also u sech déi ganz Energie doran ze verkafen, wéi se als Eegeproduktioun ze notzen. D'Attraktivitéit, déi geschitt engersäits mat dem individuellen Eegeverbrauch - een eenzege Konsument a sengem eegene Gebai -, oder am kollektiven Eegeverbrauch innerhalb vun engem Gebai. Et ass hei schonn e puermol erkläert ginn.

An zweetens gëtt hei och d'Schafe vun Energiegemeinschafte gefërdert, wou Membere sech als Personnes morales kënnen zesummendinn an dann erneierbar Energie souwuel produzéieren, verbrauchen, späicheren an och nach verkafe kënnen.

Heimat gëtt dann elo nach e weidere Schratt an d'Energietransitioun gemaach. Mir begréissen d'Schafe vun neie Verbrauchermodeller, well se d'Transformatioun vum aktuellen Energiesystem beschleunegen an esou zu engem System féieren, dee méi ekologesch a manner ofhängeg vu fossille Brennstoffer ass. Dës Méiglechkeete wäerten d'Entwécklung vun den erneierbaren Energië férderen, an dat besonnesch an der Fotovoltaik. An dat ass och gutt esou!

Mat all dëse Méiglechkeete gëtt den Eegeverbrauch einfach méi attraktiv gemaach. Et dierf een net vergiessen, datt den Eegeverbrauch schonn - ech hunn et virdru gesot - e gesetzleche Kader zu Lëtzebuerg huet, mee bis elo war dat an der Praxis limitéiert. Et war, wéi scho gesot, och bis elo wirtschaftlech einfach méi interessant, den Aspeistariff ze froen amplaz d'Eegeconsommatioun ze maachen. Mee ab dem 1. Januar 2020 ass dat elo net méi de Fall, well et falen elo eng Rei vu Käschten net méi un, keng Chargen, keng Redevancë méi op den Eegestroumverbrauch. Dëst ass natierlech een zousätzleche Grond, fir datt dës virgeschloe Modeller och kënne fonctionéieren a vun de Leit gebraucht ginn.

Mir begréissen och, datt an dësem Gesetzesprojet net nëmmen op d'Individualiséierung vum Konsument gekuckt gëtt, mee dass och Energiegemeinschafte kënne gegrënnt ginn. D'Biergerbedeelegung dierf an esou enger wichteger Transitioun net feelen. An et ass och virdrun hei op dëser Tribün schonn e puermol ernimmt ginn: Esou Energiegemeinschaften erméiglechen dem Bierger, en Deel vun där Energietransitioun ze sinn a schafen nieft Ëmweltvirdeeler och sozial Virdeeler.

D'Gemeng Suessem, déi ech am beschte kenne vun all de Gemengen, huet och schonn eng Rei vun esou Gemeinschafts-Fotovoltaikanlage gehat, och wann dat net onbedéngt an deen heite Kader vun der Eegeconsommatioun vun deene Gemeinschafte hei fält, mee mer hunn awer scho ganz vill esou Projete vu Gemeinschafts-Fotovoltaikanlagen an d'Weeër geleet - an déi fonctionéieren och ganz gutt -, net zulescht elo nach viru ganz Kuerzem de Schoulcampus, de Kannercampus, déi nei Schoul um Belval, do ass eng ganz nei Fotovoltaikanlag opgeriicht ginn, och mat Biergerbedeelegung. An déi ass fortgaange wéi Zitz, also do sinn d'Leit ganz drop aus, fir do matzemaachen.

Mir ginn dann hei och nach ze bedenken, datt all dës nei Modeller Modeller sinn, wou de Konsument och muss begleet ginn. A wat d'Koproprietéiten ugeet, wäert hei an Zukunft och op d'Zesummenaarbecht mat de Gerancen an de Koproprietéite musse geschafft ginn, fir dat alles ëmgesat ze kréien.

Här President, nieft dësen neie Forme vu Verbrauch gesäit dëse Gesetzesprojet och d'Schafe vun enger nationaler IT-Plattform fir Energiedate vir, enger nationaler informatescher Plattform fir Energiedaten.

Als LSAP sti mir zu 100 % hannert de Chancen a Perspektiven, déi d'Digitalisatioun am Energieberäich bitt. An dëst ass eng Chance, fir dem Konsument aus allen Energiedaten esou nei Servicer ubidden ze kënne wéi nëmme méiglech. An dat ënnerstëtze mer duerfir och zu 100 %.

D'Vernetzung vun Energie a Kommunikatioun bitt net nëmmen enorm Energieerspuernisser, mee ass och eng Viraussetzung fir eng nohalteg Zukunftspolitik, hannert där mir a fir déi mir als LSAP och stinn.

Et wier sënnvoll, hei séier e groussherzoglecht Reglement ze hunn, fir d'Detailer fir d'Modalitéite vun enger Plattform ze klären.

Gläichzäiteg wëlle mir och bemierken, datt esou eng Transitioun net ouni dee ganzen Handwierkssecteur kann ënnerholl ginn. Fir esou eng Transitioun ze packen, Dir Dammen an Dir Hären, wäerte vill Handwierker gebraucht ginn an och weider forméiert musse ginn. Hei muss weider vill an d'Formatioun investéiert ginn. Et muss awer och derfir gesuergt ginn, datt déi kleng Betriber hei och weiderhi kënne mathalen an dass trotz der Digitaliséierung jidderee gläich behandelt gëtt. Jidderee soll hei matgeholl ginn.

A mir brauchen déi vill an net ëmmer risegrouss Betriber och fir d'Ausbildung vun de Léierjongen a Léiermeedercher, déi nëmmen hei op hiert Handwierk an op hir zukünfteg Aarbecht virbereet kënne ginn. Dofir muss hei e besonneschen Akzent drop geluecht ginn, dass mer dee ganzen Handwierkssecteur hei mat an d'Boot kréien, fir dass mer déi Transitioun hei och realiséiere kënnen.

Här President, fir d'LSAP ass et wichteg, weider séier un där Energietransitioun ze schaffen an esou och manner ofhängeg vu fossille Brennstoffer ze ginn. Mir mussen d'Chancen an d'Perspektiven notzen, déi d'Digitaliséierung eis an deem Energieberäich hei bitt, an duerfir musse mer dee Prozess, dee mer ugefaangen hunn, dee Rifkin-Prozess, och weiderdenken. Deen dierf net an d'Stocke kommen, dee musse mer weider schaffen dinn, fir dass mer déi Chancen, déi doranner leien, och alleguer kënne matëmsetzen. Nëmmen esou packe mer déi Energietransitioun.

Dat heiten ass e Schratt an déi richteg Richtung an duerfir ginn ech heimat och den Accord vun der LSAP-Fraktioun. Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, *Président.-* Merci villmools, Här Georges Engel. An ech ginn d'Wuert weider un den honorabelen Här Fred Keup. Här Keup, Dir hutt d'Wuert.

M. Fred Keup *(ADR).-* Merci, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen, Här Minister, ech soen dem Här Back fir d'éischt emol Merci fir säi mëndlechen an och schréftleche Rapport. An dann erlaabt mer, hei e puer allgemeng, awer fundamental Saachen unzeschwätzen.

Wann een dat hei esou iwwerflitt, jo, da seet ee sech: Stroum maachen doheem, dat ass eng gutt Iddi. A selwer och nach genee dee Stroum verbrauchen, deen ee selwer mécht, ass jo nach eng besser Iddi! Vun dohier ass eigentlech alles an der Rei. Et kléngt gutt. Mee ass et wierklech esou einfach, wéi mir et gesot kréien?

Wa mer nämlech hannert de Riddo kucken, da gesi mer, dass et net esou einfach ass wéi hei virgedroen. Et geet ëm erneierbar Energie, a méi besonnesch den erneierbare Stroum. An da si mer scho bei deem, pardon, absurden CO_2-Gesetz, dat hei am Dezember gestëmmt ginn ass a wou d'Zil ass, fir 2030 eng Reduktioun vu 55 % vun den Zäregasen ze erreechen. Eng komplett irrealistesch Iddi. Eng reng Ideologie ouni iergendee wëssenschaftlecht Fundament!

Dat géif heeschen: An zéng Joer eis ganz Wirtschaft a Liewensaart a -weis op d'Kopp ze dréien an engem Land, wou d'Baue vun engem schnellen Tram vun e puer Kilometer 15 Joer dauert, mindestens. Déi Energiepolitik vun der Regierung ass realitéitsfriem. An ech widderhuele kloer an däitlech, wat ech schonn hei gesot hunn: Dir erreecht emol net d'Hallschent. Mol net 27,5 % wäert der erreechen! Déi Wett gëllt nach ëmmer.

Déi irrealistesch Ziler sinn nëmme méiglech, wa mer hei eng grouss Kris kréien, iwwer e puer Joer, wann eise Bruttosozialprodukt erofgeet, wa mer eng Rezessioun hunn, industrielle wirtschaftlechen Ofschwong, dann ass et méiglech, soss net!

Här President, d'Zil hei vum Gesetz ass et, wéi schonn hei virdru gesot, déi erneierbar Energie ze férderen, esou steet et am Rapport. Lëtzebuerg wëllt bis 2030 op 25 % erneierbar Energie kommen.

Kucke mer eis dat emol méi genee un. E puer Zuelen: Lëtzebuerg verbrauch pro Joer ronn 50 Terawattstonnen Energie. Vun dësem Gesamtenergieverbrauch fält just 13 % op de Stroum, déi aner 87 % sinn dann Industrie, Transport, Hëtzt an esou weider. Vun deene 6,5 Terawattstonne Stroum ginn déi meescht vun der Industrie a soss professionelle Clientë gebraucht, an da bleiwen nach ganzer 14 % vum Gesamtstroumverbrauch hei am Land fir d'Stéit oder, wéi een haut esou schéi seet, fir d'Menagen. Also d'Stéit verbrauchen nëmme 14 % vum Stroum. Wann also een elo kënnt a seet: „Mir baue grouss Wandanlagen fir eis Energieversuergung", dann ass dat, pardon, ganz wäit hiergeholl. Well an der Realitéit ass et just extreem wéineg.

Ee Beispill: Jiddereen am Westen huet mëttlerweil déi riseg industriell Wandanlagen um Réibierg bei Koler gesinn, 200 m héich, zwou esou Anlagen. An do gëtt da gesot: „Eng Wandanlag versuergt ronn 1.700 Stéit mat Stroum". An do muss een awer mol direkt awenden, dass eng Wandanlag just da Stroum liwwert, wann och Wand ass. An dat ass ganz dacks laang näischt. Insgesamt huet een an Däitschland op d'mannst ronn 40 % vun der Zäit am Joer déi sougenannte Windflaute. An där Zäit produzéiert d'Wandanlag ganz genee null Stroum. Null! Ech kommen nach dorobber zréck. Dat ass de Problem vun der Volatilitéit, an deen hu mer och bei der Solarenergie.

Also, mir kréie gesot, eng riseg industriell Wandanlag wéi déi an der Gemeng Garnech - ech wëll och net wëssen, wéi vill Energie d'Konstruktioun kascht huet, ech war mer dat emol ukucken -, bréngt also Stroum fir 1.700 Stéit. D'Stéit maache 14 % vum gesamte Stroumverbrauch aus an de gesamte Stroumverbrauch mécht 13 % vun eisem ganzen Energieverbrauch aus. Eis riseg Wandanlag mécht also ongeféier 0,01 % vun eisem Energieverbrauch aus. 0,01 %! Fir op 100 % ze kommen, wat jo fir Verschiddener d'Zil ass, misst een also mat 10.000 multiplizéieren! An dat geet jo souwisou nach net duer, well wa kee Wand ass, da produzéiere se alleguerten null. 10.000 mol null ass nach ëmmer null. An trotzdeem gëtt nach ëmmer de fiktive Vergläichswäert benotzt vu Stroum fir esou an esou vill Stéit oder esou an esou vill Persounen. Dat ass geduecht, fir eng minimal Quantitéit grouss wierken ze loossen. Dat ass eng bewossten Täuschung!

M. Fernand Kartheiser *(ADR).-* Très bien!

M. Fred Keup *(ADR).-* Am Rapport gëtt dann och mat där Täuschung geschafft, well do steet « La production d'électricité à partir du solaire photovoltaïque (...) couvre les besoins de 100.000 personnes ». Dat wier am Moment anscheinend de Fall. Dat ass awer falsch!

Well éischtens: Solarenergie ass volatill a liwwert just e puer Stonnen den Dag - wann iwwerhaapt! - an am Wanter ganz wéineg.

Zweetens: 100.000 Leit brauchen a Wierklechkeet vill méi Stroum, zum Beispill op der Aarbecht oder fir déi Déngschtleeschtungen, déi si an Usproch huelen, an net nëmmen dee Stroum, dee se doheem gebrauchen.

An drëttens: D'Fotovoltaik mécht 0,3 % vun eisem Gesamtenergieverbrauch aus, also quasi näischt! Mee wann een natierlech seet: „100.000 Leit kréie Stroum iwwer Solaranlagen", kléngt dat gutt, mee et ass falsch!

No de leschten Zuele vum ILR huet d'Wandenergie mat 0,28 Terawattstonnen en Undeel vun engem

hallwe Prozent um Ennenergieverbrauch. Zesumme mat der Fotovoltaik komme mer dann op 0,8 %. Wéi komme mer dann elo op déi 11 % erneierbar Energie, déi am Rapport stinn a wou mer jo soen, datt mer se bal erreecht hätten? Majo, do kënnt Biomass a Biotreibstoff derbäi, ganz vill, an ech mengen, Biotreibstoff, do brauch ech jo net vill ze soen, dat ass och mat ganz villen Ëmweltproblemer verbonnen. Mee déi 11 % klénge gutt an d'Leit, déi kréien dat net esou richteg mat, da menge se, dat wier dann d'Sonn, déi eis déi géif bréngen. An dobäi ass dat och net wouer.

De groussen Deel vun eiser Energie an och vun eisem Stroum kënnt, wéi gewosst, aus dem Ausland. Erënnere mer hei an deem Kontext och drun, dass aktuell 10 % vun eisem Stroum aus Atomkraaft staamt. Dat ass d'Realitéit. An ech sinn emol gespaant, vu wou Google zu Biissen - déi wäerte jo ganz vill Stroum verbrauchen -, vu wou déi hire Stroum wäerte kréien!

Här President, Wandenergie a Solarenergie sinn extreem volatill a produzéiere Leeschtungsschwankungen. Et kann een zwar eegene Stroum hierstellen, awer nëmmen en Deel, an och nëmmen en Deel vun der Zäit! Besonnesch am Wanter, wa kee Wand ass a wa vill Stroum verbraucht gëtt, kann et wéinst erneierbaren Energien zu Enkpäss an der Stroumversuergung kommen. Dat ass déi sougenannte „kalte Dunkelflaute" op Däitsch. Och Solarzellen am Süde vun Europa produzéieren am Wanter wéineg, an och op de Küste bléist dacks kee Wand - dat mengt een zwar esou, ass et awer net -, soudass och Offshorewandanlagen net d'Léisung sinn, déi eis versprach gëtt.

An da kéint ee jo mengen, mat engem breede Stroumnetz duerch ganz Europa misst et jo klappen, well iergendwou jo awer ëmmer Wand bléist oder Sonn ass. Deem ass och net esou! De Wand bléist eeben net ëmmer iergendwou, wéi een intuitiv vläicht kéint mengen, mee e gëtt vun de grousse Wiedersystemer iwwer Europa beaflosst. Dat heescht, dass, wann zu Lëtzebuerg kee Wand ass, dann ass es gutt a gären a ganz Europa keen oder wéineg. An dat féiert zum Problem, dass mer mussen e Backup hunn, fir déi volatill Energie auszegläichen, falls se net do ass. An dee Backup mussen dann déi klassesch Kraaftwierker sinn.

Späicherméiglechkeete fir eng länger Zäit vun e puer Deeg gëtt et keng - sou grouss Batterië sinn nach keng erfonnt - an och soss ass keng Léisung parat. Et gëtt keng! Hei gëtt awer elo virun de Won gesprongen, nom Motto: Et wäert iergendwéi klappen. An dat beweist: Et ass ideologesch, et ass net wëssenschaftlech!

An da komme mer dozou, wat elo dëse Weekend an Däitschland erauskomm ass, e Sonndeg, do huet d'„Welt am Sonntag" getitelt: „Wirtschaftsministerium plant Zwangs-Ladepausen für Elektroautos". Konkreet: E Gesetz soll erméiglechen, fir am Fall, wou net genuch Stroum am Reseau ass, Luedestatioune fir Elektroautoe groussflächeg auszeschalten. Firwat? Duerch déi ugeziilten Energiewende wackelt d'Stroumversuergung. Kuelekraaftwierker an Atomkraaftwierker, déi eng sécher an och eng präiswäert Stroumversuergung garantéieren, ginn ofgeschalt an duerch volatill erneierbar Energie ersat. Gläichzäiteg awer soll ëmmer méi Stroum benotzt ginn, bei Elektroautoen an och bei den elektreschen Heizungen, déi da solle kommen.

Den Här Altmaier ass awer dunn direkt zréckgeruddert - bon, op Drock vun der Autosindustrie, déi Angscht ëm hir Elektroautoen huet. Mee de Problem mat der Versuergung vum Stroum bleift awer. Kleng verdeelten Anlage fir erneierbar Energie kënnen net déi selwecht Versuergungssécherheet bidde wéi grouss Kraaftwierker.

An da komme mer an de Beräich vun den intelligente Stroumnetzer. Intelligent heescht eigentlech in fine eppes ausgläichen, wat net vill do ass oder wat guer net do ass. Deen hei Fall an Däitschland weist, dass si dohannen domat rechnen, dass d'Stroumversuergung an der Zukunft deelweis net méi ka garantéiert ginn, an dat duerch d'Energiewende, also d'massiivt Ëmklammen op Wand- a Solarenergie! An duerfir maache se sech Gedanken, fir de Stroum op verschiddene Plazen zäitweis ofzeschalten.

A wa mer dat weiderdenken a wann ech gesinn, wéi radikal verschidden Aktivisten dobausse sinn, da froen ech mech, ob de Stroumverbrauch an Zukunft net wäert rationéiert ginn, an dann huet jiddweree just nach eng gewësse Quantitéit zegutt.

Här President, ech kommen zum Schluss. An ech muss awer soen, e bësse méi konziliant: Ech fannen et och sympathesch, fir eegene Stroum um Daach vum Haus ze produzéieren, a mir sollten déi Leit net bestrofen a se och net extra taxéieren. E gewëssene räsonabelen Undeel un esou Energiequellen ass ze begréissen.

(Brouhaha)

Awer kommt, mir bleiwe realistesch: Et bleiwe Peanuts an eisem Gesamtenergieverbrauch! A fir all déi Solaranlagen a Wandanlage brauche mir e Backup, falls keng Sonn a kee Wand ass. Am grousse Ganze bleift déi aktuell Energiepolitik onrealistesch, onwëssenschaftlech a souguer gefëierlech fir eis Stroumversuergung. Awer am konkreeten, detailléierte Fall ass dëst Gesetz fir déi Leit, déi hiren eegene Stroum wëlle produzéieren, eng fei Saach. A mir als ADR wëlle si och ënnerstëtzen. Et ass eng punktuell Verbesserung fir déi Leit, déi eng Solaranlag hunn. An dowéinst wäerte mir schlussendlech, trotz deene Kriticken um grousse Ganze vun där Politik, bei dësem Detail, dat dëst Gesetz duerstellt, schlussendlech derfir stëmmen. Merci.

(Brouhaha)

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Fred Keup. An deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här David Wagner. Här Wagner, Dir hutt d'Wuert.

M. David Wagner *(déi Lénk).*- Merci, Här President. Si mer elo erëm derbäi! Gëschter hate mer eng Diskussioun iwwert d'Liberaliséierung - et ass ëm den Transport gaangen - bis repetita. Elo geet et erëm weider.

Elo muss een dat Ganzt fir d'éischt och emol an enger éischter Etapp am Kontext vun der Liberaliséierung vun der Energie betruechten, déi Mëtt/Enn 90er-Joren och an der EU duerchgefouert gouf, zu enger Zäit, wou vun de 15 Memberstaate vun der EU deemools der 13 sozialdemokratesch geprääägt waren - dat däerf een awer och net vergiessen - a souguer e bësse gréng, wann een un Däitschland denkt.

Deemools ass et eeben an déi Richtung gaangen, datt de Stroum, d'Energie liberaliséiert gouf, de Maart gouf opgemaach. Do hu verschidde Leit sech der Illusioun higinn, dat wier eng Méiglechkeet, fir dann och de Konsumenten de Choix ze ginn, fir a Richtung erneierbar Energien ze goen. Ech mengen, den aktuellen Energieminister war deemools och ganz aktiv an dëser Diskussioun am Europaparlament an, jo, souguer Rapporteur! An ech ka mech souguer erënneren, datt mer och schonn Diskussiounen doriwwer haten, well mir hunn och schonn deemools gesot, datt dat net dee richtege Wee wier, datt een, wann een erneierbar Energië wéilt, dat dann iwwert den ëffentleche Wee misst maachen.

Ech mengen, all déi, déi dat gesot hunn, hate Recht. Mir stellen hautzudaags fest, datt den europäesche Maart weiderhi vu fënnef grousse Multien dominéiert gëtt, wat d'Energie ugeet: Et sinn déi zwee Fransousen EDF an Engie, RWE an E.ON an dann och nach Enel.

D'Präisser si grosso modo net erofgaangen, d'Energieaarmut huet sech an der Europäescher Unioun grosso modo verduebelt an de Maart huet et schlussendlech net fäerdegbruecht, erneierbar Energië wierklech esou ze verbreeden. A wann et geschitt ass, dann hat dat éischter mat ëffentlechen Hëllefen ze dinn.

Et sinn och keng weider Aarbechtsplaze geschafe ginn. Au contraire! Souguer am Energieberäich sinn tëschent engem Véierel an engem Drëttel vun den Aarbechtsplaze verschwonnen. Et ass och vill geoutsourced ginn, dat heescht, do si prekär a flexibel Aarbechtsplaze geschafe ginn.

Duerno si verschidde Mesuren ergraff ginn, fir d'éischt emol dee Feed-in Tariff, deen et och erlaabt huet … - andeems u sech och d'Tariffer geséchert goufen iwwer 15, 20 Joer -, do konnten erneierbar Energien drobar sinn. Duerno ass et méi komplizéiert ginn. Duerno ass de System vun Appel-d'offren aus dem UK komm. Jo, dat ass u sech eng Stee. A wat geschitt um Enn? Mee et ass de Moinsdisant, deen och gewënnt. Dat heescht, d'Rentabilitéit war an deem Sënn och net méi assuréiert. Elo gi mer weider a Richtung Green Bonds, fir eng gewësse Rentabilitéit um private Marché kënnen ze assuréieren. Dat alles sinn all Kéiers Systemer, déi schlussendlech ëmmer zu engem Echec féieren, wann ee vun der Verbreedung vun erneierbaren Energië wëllt schwätzen.

Här President, mir si selbstverständlech net géint de Prinzip vun energeetesche Communautéiten, déi och an dësem Projet de loi sollen ënnerstëtzt ginn. Souguer dee lokalen a kooperative Geescht, deen ënnerstëtze mer. Mee mir mengen net, datt dës Philosophie sech innerhalb vun engem liberaliséierte Maart entfale kann. Duerfir fuerdere mir och prinzipiell eng Resozialiséierung vun den energeeteschen Netzwierker, sief et um kommunalen, wéi och um nationalen Niveau.

Mir schloen och eng Partie alternativ Piste vir, wéi een dat misst ugoen, och fir déi erneierbar Energië wierklech populär ze maachen, a fir datt ee ka sécherstellen, datt se och wierklech effikass kënne sinn an datt jiddwereen dovunner ka profitéieren.

Mir brauchen duerfir en ëffentleche Reseau, deen ëffentlech finanzéiert gëtt an deen dann och sozial gerecht Präisser kann assuréieren - dat heescht, och mat enger Staffelung, wéi mer dat och an anere Beräicher fuerderen, wéi zum Beispill beim Waasser. Dat ass schonn emol ganz wichteg.

En ëffentleche Reseau, deen huet och de Virdeel, datt d'Profitter, déi deemno wéi kënnen entstoen, erëm zréck an den ëffentleche Raum ginn. A mat deene Profitter kann een erëm investéieren, fir weiderhin erneierbar Energien a Modeller vun erneierbarer Energie kënnen auszebauen, amplaz datt een all Kéiers Infrastrukture mat ëffentleche Gelder opbaut, wou sech duerno privat Initiative kënne beräicheren. Dobäi ass et, wéi gesot, och net effikass.

Wann d'ëffentlech Hand dann och d'Produktioun an d'Verdeelung vun der Energie meeschtert, dann ass et tatsächlech méi effikass. Da brauch een och net all sechs Méint en neie komplizéierte Projet an dëser Chamber ze debattéieren, an et wier och schlussendlech méi bëlleg. En ëffentleche Reseau kéint sech natierlech awer och dezentraliséiert verdeelen op Gemengen a Quartieren an Dierfer, e kéint och méi demokratesch kontrolléiert ginn a mir si fest dovunner iwwerzeegt, datt och Energiekooperativen hir Plaz ganz gutt doranner kéinte fannen.

Wat och net onwichteg ass: En ëffentleche Reseau kann och e Garant si fir d'Schafung vu villen Aarbechtsplazen, well een dann och do iwwert d'ëffentlech Hand gutt Aarbechtsplaze ka schafen - net geoutsourced Aarbechtsplazen, wou d'Leit erëm eng Kéier musse permanent ënner onméigleche Konditioune schaffen, mee awer richteg Aarbechtsplazen, wou se och motivéiert sinn a wou se och kënne mat flotte Projete kommen. Kooperatioun, Zesummenaarbecht ass ëmmer eendeiteg besser wéi Konkurrenz an een deen aneren ëmmer wëlle futti ze maachen.

Also wier et méi einfach, méi demokratesch, méi effikass, méi sozial a schlussendlech, wat mer och wëllen, méi klimafrëndlech. Dat sinn d'Virdeeler vun engem ëffentleche System par rapport zum fräie Maart.

Duerno kann een natierlech deem éischt bäigelafene Guru nolafen, an deem Fall dem Här Rifkin, ech hunn dat e puermol gesot. Ech sinn net deen Eenzegen! Souguer an der Mainstreampress soe Spezialisten, datt den Här Rifkin wierklech och just mat Waasser kacht. Mee duerno gëtt et nach ëmmer Leit, déi gleewen.

Just eng kleng Klammer: Dat vun deem Prosumer, ech kann dat net méi héieren! Wéi ech déi Ried hei amgaange war ze schreiwen, hunn ech u meng Grousseltere geduecht, well déi woussten dat guer net. Mee zu Weimeschkierch deemools, do hate se e Gaart - bis dohin ass meng Geschicht mëttelméisseg spannend. Si haten e Gaart.

(Hilarité)

A si hunn do Porrette prosuméiert, si hu Kabes prosuméiert, Zalote prosuméiert, Grompere prosuméiert, souguer e puer Kanéngercher prosuméiert - déi aarm Déieren; ech hat se awer och ganz gär, an deenen zwou Hisiichten -, an e puer Eeër prosuméiert. Si woussten dat guer net, datt se Prosumente wieren! An dunn, wéi meng Bom eng kleng Epicerie opgemaach huet - ech weess net, ob si sech bewosst war, datt se ewell eng Startup gestart hat.

An dat ass u sech, wat geckeg ass am Kapitalismus, datt en den Androck gëtt, nei Saachen ze erfannen, déi scho ganz al sinn, voire bis an d'Steenzäit zréckginn. Deen eenzege Problem ass deen - well dat sougenannt „Prosuméieren", dat huet schonn zënter éiweg existéiert, d'Mënsche kënnen dat maachen -, de Problem ass deen: Am beschte fonctionéiert et, wa jiddweree gläich behandelt gëtt an och iwwert déi Moyene ka verfügen, fir dat kënnen ze maachen, an och net do an engem Ofhängegkeetsverhältnis muss darben.

Also déi Idealwelt, där d'Rifkinsadepten huldegen, déi wäert et an deem Fall och ni ginn. Et ass och eng inegalitär Idealwelt. Also an deem Fall ass et guer keng Idealwelt, well, fir et kuerz ze soen: Esou Projete wéi deen heite wäerten net nëmmen derfir suergen, datt mer a puncto erneierbar Energien am Schleekentempo weiderkomme wäerten, mee et wäert nach méi schlëmm sinn. Erneierbar Energië wäerten alt erëm eng Kéier déi méi privilegiéiert Schichte bevirdeelegen, an et brécht och mam Prinzip vum allgemenge Recht op Energie - kuerz gesot: D'Klassenënnerscheeder, déi elo schonn existéieren, ginn duerch déi u sech „écolo-libérale" Politik nach weider verschäerft.

Ech mengen, dat ass och déi Saach mat de Compteurs intelligents. Ech soen nach Merci, well en Amendement, dee mer bruecht haten, deen ass och ugeholl ginn. An ech soen och dem Här Minister Merci fir seng Zesummenaarbecht. Dat war u sech fir déi aktuell Situatioun iwwerhaapt ze verbesseren, bis elo. Et geet och drëms, datt d'Leit, déi kënne gehollef kréien, iwwerhaapt eng Hëllef kréien, datt se dat och wéinstens kommunizéiert kréien. Also, mir hunn och elo d'Welt net erëm erfonnt.

Mee de Problem ass och deen: Wann s de am Défaut de paiement bass, da kriss de och nach e Compteur intelligent dohinnergesat, du muss derfir opkommen, an da gëtt ëmmer gesot: „Du kanns bei den Office social goen" - den Office social, am Volleksmond den Aarmebüro. Mir sinn einfach net domadder averstanen, datt mer Politik maachen, andeems ee seet: „Wann et net méi duergeet, da musst Der bei den Aarmebüro goen." Dat ass keng solidaresch Politik!

An déi Kompensatiounsmechanismen, Fixkäschte fir jiddwereen, och fir déi …, also do komme mer wierklech an e Problem, wann do Fixkäschte bestinn. De Problem ass deen: Déi Fixkäschten, déi d'Leit da musse bezuelen, déi, Leit déi dann och net kënnen an esou Projete matmaachen - well et ass scho gesot ginn, den Här Galles ass schonn drop agaangen: Et muss een déi Moyenen hunn, materiell Moyenen an och immateriell Moyenen, fir bei esou Projete matzemaachen, an déi zwou Saachen hänke mateneen zesummen -, déi lafen duerno bei d'Produzenten oder d'Prosumenten.

Et ass och eng indirekt Tax fir déi méi vulnerabel Leit! Well dat sinn awer och déi, déi och net vu ganz anere Mesuren kënne profitéieren. Si kënnen och net vun deene fiskale Mesurë profitéieren, oder ganz schwéier profitéieren, fir energeetesch Saméierung ze maachen, wéi mer dat och wëssen. Et sinn och net déi, déi en Elektroauto wäerte kafen. Meeschtens sinn déi, déi en Elektroauto kafen, … dat ass hiren zweeten Auto. Dat mécht d'Saach och nach méi geckeg: Dann hues de en normalen Auto an duerno hues de och nach däin Elektroauto, fir vläicht an der Stad ze fueren. An dobäi ass d'Elektromobilitéit, soe mer och, keng Léisung, wann een dat massiv verbreet - do musst Der och ganz gutt oppassen! -, an et produzéiert och CO_2, vläicht net hei, mee op anere Plazen, well iergendwou mussen déi Maschinne jo och produzéiert ginn. Soit, dat ass nach eng aner Saach.

Dat heescht: Mir riskéieren an deem Sënn och, mat deem Projet do esou energeetesch Gettoen ze schafen, wou engersäits scho privilegiéiert Leit kënnen esou Projete maachen - eng gewësse Clientèle ass interesséiert, dat gouf och gesot. Firwat net? Et ass gutt fir si. Mee anerersäits hu mer weiderhi Leit, déi net dovunner kënne profitéieren an déi do wäerten ausgeschloss bleiwen.

Ech kommen zum Schluss, Här President, well ech hu schonn e bëssen ze vill geschwat. Also amplaz iwwer … Bon, ech repetéiere mech, mir soen dat all Kéiers - d'Chambre des Salariés seet dat allerdéngs och, well si sech och a leschter Zäit ganz staark mat Energiefroe beschäftegt, well se och ganz gutt versteet, wat den Zesummenhang ass mat der Aarmut, an dat ass ganz gutt, dat ass ze begréissen -, datt mer iwwer esou Mechanisme guer net - guer net! - a Richtung vu Klimafrëndlechkeet kommen an datt mer u sech och Dieren opmaachen, déi een net sollt opmaachen. An et muss een iwwert den ëffentleche Wee fueren.

Mir hunn eis an der Kommissioun enthalen a bis zur leschter Sekonn hunn ech mer iwwerluecht: Enthäls de dech oder stëmms de dergéint? An duerno … Ech war vläicht e bëssen ze vill gutt gelaunt deen Dag, mir hunn eis enthalen, well ee sech da seet: „Okay, dat deet kengem wéi." An et ass net esou richteg wouer, dat war en Denkfeeler. A Wierklechkeet mécht een do eng Dier op, eng falsch Dier, eng Logik, déi op Privatinitiativ amplaz op Solidaritéit berout an och nach Inegalitéite schaaft. An duerfir wäerte mer géint dëse Projet stëmmen. Ech soen lech Merci.

M. Fernand Etgen, *Président.*- Merci villmools, Här Wagner. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Goergen *(Piraten).*- Merci, Här President. Merci dem Carlo Back fir de gudde mëndlechen a schréftleche Rapport.

Fréier ass de Stroum iwwer en zentraalt Stroumnetz gelaf, wou eng oder e puer grouss Firmen d'Gesamtheet vun der Bevëlkerung mat Stroum versuergt hunn. D'Zäiten ännere sech: Haut ass et technesch méiglech, dass jiddweree seng eegen Energie mat Solar- oder Geothermie hierstellt an an de Reseau aspeist. Mat dësem Gesetzesprojet soll dofir elo méi e klore Kader geschaaft ginn, wéi dat geschitt.

Fir eis Piraten ass dat e wichtege Schrëtt, well mir dem Bierger domadder d'Méiglechkeet ginn - am Hannergrond vum Paräisser Klimaaccord -, selwer Decisiounen ze huelen, fir eppes géint d'Notzung vu fossille Brennstoffer ze maachen.

A gläichzäiteg sinn dës Käschte fir zum Beispill eng Solaranlag um Daach och en Invest, well de Stroum, deen hei erzeugt gëtt, ka verkaaft ginn. Dat ass e schéint Beispill derfir, wéi een de Leit Marchéé kann zougänglech maachen a wéi se esou un der Energiewend kënnen deelhuelen. All d'Leit? Déi Fro muss an den nächste Joren nach beäntwert ginn, well och, wann d'Staatshëllefe fir de Solar an de leschte Joren an d'Luucht gaange sinn, ass et fir vill Mënschen trotzdeem nach ëmmer eng deier Investitioun.

Net all d'Proprietäre kënne sech esou eng Solaranlag leeschten. A grad hautzudaags, wou d'Méiglechkeeten, fir e Prêt ze kréien, bei deene meeschte Leit, déi en neit Appartement oder Haus kafen, aus-

geschëpft sinn, stellt sech d'Fro, wéi een derfir suerge kann, dass e Maximum u Leit vum nohaltege Stroum profitéiere kënnen.

Op där anerer Säit existéiert zu Lëtzebuerg e Problem, wat d'Entwécklung vun de Betriber an dësem Beräich ugeet: D'Chambre des Métiers huet an hirem Avis ugemierkt, dass grad d'Handwierk zu Lëtzebuerg guer net vum neie Stroummarché profitéiert. Mir kruten erkläert, dass d'Handwierker hei zu Lëtzebuerg, a virun allem déi kleng Betriber, guer keng Chance hu géint d'Präisser, déi Enovos aktuell um Marché ubitt.

De Punkt, dee kritiséiert gëtt, ass, dass d'Enovos iwwert déi leschte Joren eng ganz Rei Firmen an deem Beräich opkaaft huet, säit se Paul Wagner et Fils, Power Panels an och Minusines hei am Land iwwerholl hunn. Firwat ass dat e Problem? Ma ech erklären et.

Enovos gesäit an engem Betrib, dass vill Stroum verbraucht gëtt; oder eng Energieagence mécht en Energieaudit, bei deem erauskënnt, dass och den Eclairage muss nei gemaach ginn; oder eng Gemeng wëllt Solaranlagen op den Daach vun hirer Sportshal. Enovos proposéiert dann an deem Fall direkt Paul Wagner et Fils, déi direkt den Devis maache kënnen, souguer de Prêt bei der Bank an d'Weeër leede kënnen oder duerch e Leasing d'Finanzéierung duerch d'Aspueren op der Energierechnung maache kënnen. Zu gudder Lescht assuréiert dann och nach eng Firma d'Maintenance, nodeems d'Anlag installéiert ass.

D'Resultat: Eng Firma bedéngt eng ganz Wäertketten, ouni dass eng extern Firma, wéi de klengen Elektrikerbetrib, iwwerhaapt gefrot gëtt. Fazit: Se kënnt a kritt esou de Groussdeel vum Marché fir sech! An et ass schliisslech net iergendeng Firma, mee Enovos, wou de Staat iwwer indirekt Kapital gréissten Aktionär ass an also Matsproocherecht huet.

Et däerf an eisen Aen net dorobber erauslafen, dass mer zu enger Monopolsituatioun vun esou enger eenzeger staarker Firma - deels ëffentlecher Firma - hei am Land kommen, an dass dat fir kleng Betriber en Nodeel ass. An et däerf och net drop erauslafen, dass mer mat de Subventioune fir Solarenergie nëmme Leit ënnerstëtzen, déi souwisou scho vill Akommes hunn.

Dat ass net déi mof Energiepolitik an Demokratiséierung vum Solarstroum, déi mir Piraten wëllen. Mir sinn der Meenung, dass an éischter Linn soll un déi kleng Consommateuren a Betriber geduecht ginn, fir dass se vun der Energiewend profitéiere kënnen an hir Liewensqualitéit verbessere kënnen, an dat aus Léift zur Ëmwelt.

Och musse mer eis bewosst sinn, dass et trotz de Mesuren nach laang net duergeet mam nohaltege Stroum: Lëtzebuerg importéiert nach ëmmer 85 % vu sengem Stroum aus sengen Nopeschlänner - dorënner fält och zum Deel Kuel- an Nuklearstroum. Virun allem muss opgehale ginn ze soen, Lëtzebuerg géif mat dëser Moossnam méi onofhängeg ginn. Dat ass e Märchen, well mir si vill ze ofhängeg vum Ausland a vill ze kleng, fir all eis Energie selwer ze produzéieren.

D'Piraten si fir eng europäesch Léisung bei der Energie, wou déi europäesch Energienetzer méi enk an intelligent zesummegeschloss ginn, well nëmmen esou kënne mir d'Energie vum europäeschen Energiemaart austauschen an eng Präisstabilitéit garantéieren, dat am Sënn vum Konsument.

E klengt Wuert nach zum Dateschutz, wou verschidde Bierger sech, zu Recht, besuergt driwwer weisen, dass elo de Smartmeter hire Verbrauch méi genee ka bemoossen. Mir Piraten wëssen, dass mir dës Smartmetere brauchen, wa mer d'Produktioun vum Stroum richteg wëlle steieren. Kritesch si mer allerdéngs, wann de Bierger sech net dergéint wiere kann, dass dës Donnéeën all 15 Minutte gesammelt ginn. D'Äntwert vum Minister op eis parlamentaresch Fro dozou war, dass d'Donnéeë vun der Consommatioun dann net méi vollstänneg a kohärent wieren, an d'Stroumproduzenten dann de reelle Verbrauch net méi géife richteg anticipéiere kënnen.

Et sollt een de Leit de Choix loossen, ob se matmaache wëllen oder net. An éischter Linn ass et wichteg, d'Leit vun der Energiewend an den neie Methoden ze iwwerzeegen an net, se zu eppes ze zwéngen. Als Fazit kann een zu dësem Gesetz soen, dass et de Konsumente méi Fräiheete gëtt, wat mir generell ënnerstëtzen. Ganz nohalteg gëtt eist Land doduerjer awer leider net, mee op d'mannst ass et en Ufank.

An dofir stëmme mir Piraten dëst Gesetz mat, trotz eise Bedenken. Merci.

M. Sven Clement *(Piraten)*.- Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Goergen. D'Regierung huet d'Wuert, den Här Energieminister Claude Turmes.

Prise de position du Gouvernement

M. Claude Turmes, *Ministre de l'Énergie*.- Ech sinn haut frou, hei ze stoen, och well haut, mengen ech, e ganz gudden Dag fir de Klimaschutz ass, well den Joe Biden elo de Mëtteg jo endlech amerikanesche President gëtt a véier Joer Blindfluch an Amerika beim Klimaschutz, an net nëmmen do, beendegt sinn. An ech mengen, mir sollte wierklech déi Chance notzen, dass mer dëst Joer do elo en neien Elan kréien, och international beim Klimaschutz. An dat mécht mech ganz optimistesch, dass déi Aktiounen, déi mer hei zu Lëtzebuerg maachen, och an engem grousse Kader weidergedroe ginn.

Ech wollt zum Stroumgesetz fir d'éischt emol dem Carlo Back Merci soe fir säi mëndlechen a schréftleche Rapport an och, mengen ech, dem Sarah, wat am Hannergrond dorunner matgeschafft huet. An och fir dee grousse Konsens, dass mer et de Bierger hei zu Lëtzebuerg mat deem Gesetz hei méi einfach maachen, och matzemaache beim Klimaschutz, dee mer alleguerte brauchen.

Mir maachen de gesetzleche Kader fir den Eegeverbrauch besser doduerch, dass mer d'finanziell Attraktivitéit dovu verbesseren duerch zwou Komponenten. Dat eent ass eng kleng Komponent, dat ass d'Stroumsteier. Déi ass ganz niddreg hei zu Lëtzebuerg, och aus wettbewerbspolitesche Grënn. An dann ass méi eng grouss Komponent, dass een, wann een Eegestroumverbrauch mécht, de variabelen Deel vun den Netzkäschten net méi ze bezuele brauch - an do geet et awer dann an de Beräich vun dräi, véier Centime. An et ass do, wou dann eeben dee Stroum, deen doheem direkt aus der Solaranlag genotzt gëtt, liicht besser vergüt gëtt, wéi wann ech en an d'Netz aspeisen.

Mir wollten dat ganz bewosst net nëmme maache fir deen, deen d'Chance huet, en Haus ze hunn, aleng an deem Haus ze wunnen, mee och d'Méiglechkeet vum eegene Stroumverbrauch verbesseren an den Appartementshaiser an natierlech och iwwert dat, wat mer hei och schafen, dat ass eeben eng Communautéit vun den erneierbaren Energien. Dat heescht, dass een och kann an engem Quartier eng Solaranlag opriichten a seng Noperen eeben an déi Anlag matabannen oder eebe mat hinnen de Stroum deelen. Mir maachen dat och iwwert d'Smartyen, Compteuren, zesumme mat den Netzbedreiwer esou, dass déi ganz Ofrechnung, déi do hannendrun ass, iwwert d'Netzbedreiwer gemaach gëtt. An dat ass eigentlech och eng Service-Déngschtleeschtung, déi mer dann och parallell hei zum Gesetz méiglech maachen.

Wichteg ass awer och ze verstoen, datt dat sech net op d'Privatkonsumente reduzéiere soll. Am Endeffekt ass et esouguer an engem grousse Bürosgebai oder bei engem Handwierker, deen eng grouss Hal huet, esou, datt wann deen eng Solaranlag huet, de Pourcentage vun Eegestroumverbrauch an der Reegel esouguer méi héich ass, well dee jo am Dag e Verbrauch huet, entweeder mat senge Maschinnen oder wa muer seng Leit, déi dohinner schaffe kommen, zum Beispill mam Elektroauto kommen. Dat heescht, et ass bewosst och esou gemaach, dass et eng Méiglechkeet bitt fir d'Betriber, fir eeben och méi massiv an déi Kombinatioun Solarenergie an Eegestroumverbrauch anzeklammen.

Et ass vu verschiddene Riedner gefrot ginn: „Wat maacht Der dann elo, fir dass dat Gesetz och bei de Leit ukënnt?" Et ass esou, dass mer mat myenergy am Gespréich sinn, fir eng gréisser Campagne ze maachen, a si och chargéiert ginn, fir eebe Berodung ze maachen. Et ass och esou, dass mer rezent eng Konventioun ënnerschriwwen hu mat Eurosolar, déi an där Konventioun eeben och als Veräin, dee sech fir erneierbar Energien asetzt, e Rôle soll spillen.

D'Kooperativen: Mir hu scho Kooperativen, a vun deene sinn der och eng Rei interesséiert, quasi hei matzeschaffen. An dann ass awer hei erwähnt ginn, e ganz, ganz wichtegen Acteur, dat sinn d'Koproprietéiten, an ech denken, dass ech an den nächste Méint och méi aktiv mat de ganze Syndicken, hire Federatiounen an esou zesummeschaffe muss, well et geet hei drëm, dass mer do net nëmme Solaranlage virubréngen, mee zum Beispill och d'Elektroautoen, d'Bornen an de Residencen. Dat ass eigentlech vill méi e komplizéierte Chantier, wéi eng Wallbox doheem an der Garage opzeriichten, soudass d'Koproprietéiten, déi jo och iwwer eng Änderung, déi mer am Logementsgesetz maachen, e Fonds de réserve kréie sollen, fir eeben och bei de Renovatiounen ... Ech mengen, dass d'Koproprietéiten eng ganz, ganz wichteg Roll wäerte spillen an der Transition énergétique.

Erwähnt goufen och d'Batterien. D'Batteriekäschte ginn erof, dat huet domat ze dinn, dass an der Automobillindustrie natierlech massiv - a Milliardenhéicht - an Innovatioun, awer och a Produktioun gestach gëtt. Et ass och esou, dass warscheinlech en Deel vun de Batterien aus den Autoen, wa se do net méi gutt genuch sinn, awer nach deelweis en zweet Liewen kënnen hunn, fir eebe Stroum an den Haiser ze späicheren.

A mir hunn eigentlech decidéiert, dass mer elo e Pilotprojet wëlle maachen, dee mer och wëlle wëssenschaftlech begleeden. Well ech mengen, haut ass d'Netz, d'Stroumnetz, wou mir jo a ganz Westeuropa agebonne sinn, souguer an Europa eigentlech dee bëllegste Späicher. An dat ass ëmmer méi bëlleg wéi eng Batterie. An ech mengen, wann een et elo reng finanziell géif kucken, da géif ee soen: „D'Zäit vun de Batterien, déi kënnt eréischt." Mee, mir wëllen trotzdeem elo zu Lëtzebuerg e Batteriëprojet maachen, dee wëssenschaftlech begleeden, fir dass mer dann och an zwee, dräi Joer d'Basis hunn, fir dat eventuell nach méi massiv virunzebréngen.

D'Elektromobilitéit an och de Fait, dass mer bei den Heizunge vu Mazout a Gas eriwwerginn op d'Wärmepompelen, dat bréngt natierlech och nei Verbraucher. Also ass d'Koppelung tëschent enger Solaranlag an deenen neie Verbraucher mat Elektroauto oder enger Wärmepompel natierlech och méi ideal, wéi dat elo vläicht virdrun de Fall war.

An dann ass et richteg, dass eng Rei Leit hei zu Lëtzebuerg scho viru méi wéi 15 Joer a Solar investéiert haten. Déi sinn elo erausgefall aus dem méi héijen Aspeisepräis a grad fir déi mécht dat hei Gesetz och Sënn. Ech hat de Moien nach een um Telefon, deem ech gesot hunn, dass mer dat de Mëtteg stëmmen an dass mer och doriwwer grad deene Leit, déi ganz fréi Precurseure fir d'Solarenergie waren, entgéintkommen.

Wichteg ass och d'Handwierk - ech mengen, et ass hei erwähnt ginn. All dat, wat mer am Klimaberäich maachen - ob dat Renovatioune sinn, ob dat Elektromobilitéit ass, ob dat Wärmepompele sinn, ob dat Solar ass -, dat sinn nei Investitiounen hei zu Lëtzebuerg, déi natierlech och eisem Handwierk zeguttkommen an där schwiereger Situatioun, an där se elo sinn. An ech muss soen, dass mer am Moment grad mam Michel Reckinger un der Spëtzt vun der Federatioun, awer och mat der Chambre des Métiers e ganz enken Austausch hunn an mat hinnen diskutéieren, wéi mer zum Beispill och bei der Renovatioun Bürokratie nach ofbaue kënnen an och um Terrain nach besser ginn.

Esou wäit zum Deel vun der Autoconsommatioun.

En zweete wichtegen Deel ass, mengen ech, dat, wat de Max Hahn erwähnt huet: d'Digitaliséierung. D'Digitaliséierung, d'Computeren, déi ganz IT, déi mécht et eigentlech eréischt méiglech, fir eng Demokratiséierung vum Energiesystem ze maachen. Du has virdrun an Europa e puer Honnert Kuelekraaftwierker an Atomkraaftwierker, déi mer alleguerte wëlle lassginn - ausser eng Partei heibannen; gutt, dat ass dann hire Choix -, an de Fait, fir Honnertdausende Solaranlagen oder Dausende vu Wandanlagen an de Stroumsystem ze integréieren, dat géif ouni IT guer net goen! An duerfir ass d'Digitaliséierung e wichtege Bäitrag zur Energiewend.

Mir wäerten och eng national Dateplattform schafen. Et ass esou, d'Creos hat jo den Optrag, fir bis den 31. Dezember e grafft Konzept ze maachen - dat ass elo erstallt. Ech hunn elo an deenen nächste Woche mat hinnen en Austausch an da kann ech warscheinlech an dräi, véier Méint och nach eng Kéier zréckkommen an d'Kommissioun, an d'Energiekommissioun, fir lech dann eist Konzept nach méi am Detail duerzestellen. An hannert deem Konzept steet dann natierlech och d'Käschtefro a wéi mer domadder ëmginn - ech mengen, de Paul Galles huet dat opgeworf -, mir sinn do amgaangen, eis Gedanken ze maachen. An da muss een an dräi, véier Méint kucken, wéi mer dat am Detail decidéieren.

Déi Plattform, déi ass natierlech och do, déi reduzéiert natierlech och d'Käschten am System a si kann och d'Käschte fir deen Eenzelne reduzéieren, well se zum Beispill och d'Wiessele vun engem Stroumanbieter bei en anere vill méi einfach mécht an doduerch natierlech och, loosse mer soen, d'Optiméierungspotenzial fir jiddwereen méi einfach erschléissbar mécht. Gutt! Ech mengen, de Georges Engel hat jo och nach eng Kéier gefrot, wou mer do dru sinn. Wéi gesot, ech kommen do an d'Kommissioun mat eeben méi Detailer zur Dateplattform.

Dat Drëtt, wat mer maachen - an dat hat de Carlo Back och a sengem Bericht erwähnt -, mer maachen Appel-d'offren, fir am grousse Stil Solaranlagen ze bauen. Déi vun dësem Joer ass lancéiert, déi gëtt elo Mäerz/Abrëll ausgewäert. An da wäerte mer nach eng Kéier iergendeppes ëm déi 40, 50 Megawatt verginn. Mir haten eng gesetzlech Grondlag, déi okay war, mee mir hunn eis hei elo eigentlech nach op méi zolidd Féiss gestallt.

Da vläicht als Lescht nach: D'Energieaarmut gouf ugeschwat, dat ass e wichtegen Theema. Déi Angscht, dass, well quasi 100 % vun de Leit mëttlerweil e Smarty hunn, dass dat elo dozou féiert, dass massiv d'Stroumanbieter just bei sech am Büro op de Knäppchen drécken an dann d'Leit erausgeheien, also dat gesinn ech net esou - virun allem, well mer och hei am Land ganz streng Gesetzer hunn, wéini dass dat méiglech ass a wéini dass dat net méiglech ass.

An och, wann den David Wagner sech elo awer net konnt dozou duerchréngen, fir hei matzestëmmen, well ech em awer Merci soen, dass en iwwer säin Amendement nach eng Kéier e Schwaachpunkt ervirgestrach huet, dee mer an der Informatiounsvermëttlung haten, wann dann eemol een net bezuelt huet. A mir hunn dee Punkt, mengen ech, elo an enger gudder Zesummenaarbecht am Gesetz verbessert.

Et ass och esou, dass ech elo och geschwënn eng Kéier wäert an d'Kommissioun zréckkommen, fir am Allgemengen iwwert d'Energieaarmut ze schwätzen. Mir hunn déi lescht Méint mam Statec zesummegeschafft an ech mengen, net méi spéit wéi muer ass e Workshop vum Statec, wou de Statec elo nach eng Kéier seng rezentsten Donnéeën iwwert d'Energieaarmut presentéiert. An ech wollt dann eeben och virschloen, dass mer de Statec an d'Kommissioun ruffen an dann, op Basis vun den neiste Chifferen dozou, nach eng Kéier iwwert d'Energieaarmut zu Lëtzebuerg diskutéieren: Wéi eng Moossnamen hu mer? A mir sinn och als Ministère amgaangen, eng Rei Projeten um Terrain lasszetrëppelen, fir eisen Arsenal, dee mer an deem Beräich hunn, nach ze verbesseren.

Et war nach d'Fro opkomm - och vum Paul Galles, mengen ech - vun der Käschteverschibung, an och déi Geschicht: Ass dat hei elo - wann ech autonome Stroum an alles maachen - just fir déi Räich? Ech mengen net. Et ass souguer just de Contraire: Wa mer et just nëmme fir déi, déi am eenzelnen Haus sinn, gemaach hätten, dann hätt een dee Virworf kënne gëlle loossen. Mee de Fait, dass mir et elo an engem Appartementshaus méiglech maachen, dass De ... Du hues eng Solaranlag fir d'ganzt Appartementshaus an Du hues am Appartementshaus Leit, déi hu méi Akommes a manner Akommes, an heiriwwer gëtt et méiglech, dass och déi, déi manner Akommes hunn, da wierklech vun där Solaranlag profitéieren.

An der Energiecommunautéit ass et natierlech och eise Wonsch, dass dat net nëmmen eppes ass fir Leit, déi sech elo besonnesch gutt stinn. Mee d'Energiecommunautéit wäert et och erlaben - an ech mengen, dass mer mam Henri Kox jo och e Logementsminister hunn, deen, wa mer elo am Logement, och am Logement abordable … -, dass mer do an Zukunft och direkt grouss Solaranlage matintegréiere wäerten. An dat ass eeben och eng Méiglechkeet fir Leit, déi manner Akommes hunn, an deem Beräich och méi eng kleng Rechnung ze hunn. Also ech denken, dass dat hei wierklech eppes ass, wat eis ökologesch virubréngt a wat eis awer och sozial virubréngt.

Ech soen lech villmools Merci och fir déi ganz breet Ënnerstëtzung.

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Energieminister Henri Kox. Parole après ministre ...

(Interruptions)

... fir den Här Paul Galles.

(Interruptions et hilarité)

M. Paul Galles *(CSV)*.- Ech erlabe mer dann trotzdeem, dem Claude Turmes Froen ze stellen.

M. Fernand Etgen, *Président*.- O jo! Pardon!

M. Claude Turmes, *Ministre de l'Énergie*.- Ech hat den Henri Kox elo just gefrot ...

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci emol dem Här Energieminister Claude Turmes. A Parole après ministre elo fir den Här Paul Galles.

M. Paul Galles *(CSV)*.- Jo. Merci, Här President. Och Merci dem Här Minister fir seng vill Äntwerten. Ech weess dat ze schätzen, wann e Minister awer trotzdeem d'Froe vun den Deputéierte seriö hëlt a probéiert, dorop ze äntwerten.

Une voix.- Très bien!

M. Paul Galles *(CSV)*.- Ech hunn nach zwou Froen, déi iwwregbleiwen, an dat sinn éischter zwou estimativ Froen - also zwou Froen, déi ech virdru gestallt hunn a wou ech eebe wollt nofroen, well ech mengen, dass se net beäntwert gi sinn.

Ech wollt froen, wann dëse Projet elo wierklech soll zu engem Succès ginn, wéi sinn d'Estimatiounen am Ministère, wéi vill Leit sollen elo do kënne matmaachen? Wéi vill Leit brauch et och, déi elo do matmaachen, fir dass mer am Zilzenario vum PNEC bleiwen? Dat heescht: Wat fir eng Envergure soll dëse Projet kréien? An do muss ee sech jo och am Ministère selwer op deen Aarbechtsopwand astellen, deen domat ze dinn huet.

An déi zweet Estimatioun, déi ech wëll froen, ass trotzdeem nach déi Fro nom Stroumpräis. Well et ass net nëmmen d'Fro, ob déi, déi scho méi schlecht dru sinn, elo nach eng Kéier méi schlecht géifen ewechkommen - dorop hutt Der elo geäntwert, dat gesinn ech och an -, mee et ass éischter déi Fro, ob déi, déi elo net Prosumer wëlle sinn, dat heescht, déi hire Stroum einfach an d'ëffentlecht Netz siche ginn, … ob dat mat deem heite Projet net kéint derzou féieren, dass dee Präis, dee Stroumpräis an d'Luucht geet. Dat heescht, dass et eng Verschibung an déi Richtung gëtt, dass d'Netprosumer awer iergendwéi benodeelegt gi vis-à-vis vun de Prosumer. Merci villmools!

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Galles. An d'Wuert geet zréck un den Här Minister Claude Turmes.

M. Claude Turmes, *Ministre de l'Énergie*.- Also ech mengen, wéi vill der do solle matmaachen, dat ass wierklech ganz, ganz schwéier, elo do eng Zuel festzemaachen. Wat mir am wichtegsten ass, dat ass, dass mer an de Megawatt, déi mer hei zu Lëtzebuerg an erneierbar Energien investéieren, virukommen. Ech sinn och ganz frou, dass déi zwou grouss Wandanlagen elo am Weste stinn, well dat sinn ... Dir musst ëmmer wëssen, eng Wandanlag, dat ass wéi néng Hektar Solar, a wann Der dat emol erofbriecht op eenzel Haiser, da gesitt Der, dass dat ganz, ganz vill Haiser sinn. Duerfir sinn ech frou fir all déi Buergermeeschteren - a mir hunn der heibannen e puer sëtzen -, déi dat eeben och ënnerstëtzen.

Déi zweet Fro vun der Käschteverschibung, ech mengen, dat ass eng Saach vu Gréisstenuerdnung. Wann emol bis eng Kéier ee Prozent vun eisem Stroumverbrauch am Eegestroumverbrauch wier, da géifen déi Méikäschten doduerch jo nach op 99 % vum Rescht verdeelt ginn. Also mir hunn dat intern e bëssen hin- an hiergerechent. Mir sinn do ëmmer op Gréisstenuerdnunge komm, déi wierklech wäit hannert dem Komma waren, soudass do an där Richtung och näischt ze fäerten ass.

Ech soen lech Merci.

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Energieminister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7266. Den Text steet am Document parlementaire 7266[13].

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7266 et dispense du second vote constitutionnel

Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir déi, déi wëllen e Vote par procuration ofginn.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi mat 58 Jo-Stëmmen an 2 Nee-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gilles Baum) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fred Keup) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum (par M. David Wagner) et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

5. 7640 - Projet de loi portant modification de la loi du 17 avril 2018 concernant l'aménagement du territoire

Mir kommen elo zum Projet de loi 7640 iwwer eng Ofännerung vum Gesetz iwwert den Aménagement du territoire. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Jean-Paul Schaaf, den Här Max Hahn, d'Madamm Cécile Hemmen, den Här Fred Keup an den Här Marc Goergen. An ech ginn d'Wuert un d'Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Semiray Ahmedova. Madamm Ahmedova, Dir hutt d'Wuert.

Une voix.- A!

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

Mme Semiray Ahmedova *(déi gréng), rapportrice*.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, haut stellen ech lech e relativ kuerzen an technesche Gesetzesprojet vir, deen awer wichteg ass, fir net ze soe ganz wichteg ass fir d'Ëmsetzung vun der Landesplanung um Terrain.

Dëse Projet de loi gesäit eng Rei punktuell Änderunge vum Landesplanungsgesetz vum 17. Abrëll 2018 vir. Am Kontext vun de Prozedure vun de véier sektorielle Pläng an de Beräicher vum Transport, vum Wunnengsbau, vun de Grénglandschaften a vun den Aktivitéitszonen huet de Staatsrot déi entspriechend Projet-de-règlement-grand-ducallen ënnert d'Lupp geholl an huet a sengen Avisen drop higewisen, datt fir e puer Elementer u sech eng Base légale am Landesplanungsgesetz géif feelen. Dofir proposéiert dëse Projet de loi déi entspriechend Änderungen zum Landesplanungsgesetz, fir datt déi véier Pläng endlech kënnen a Kraaft trieden.

D'sektoriell Pläng setzen d'national Landesplanung um Terrain ëm a sinn dohier e ganz wichtegt Instrument fir eng nohalteg a kohärent Entwécklung vun eisem Land. Si definéieren nämlech strateegesch Zone fir d'Wunnen, fir d'Schaffen an den Aktivitéitszonen, fir den Transport an och fir den Erhalt vun der Natur - do, wou et Sënn mécht, an natierlech zum Beispill do, wou d'Infrastrukture virleien.

Ech wollt nach konkreet e puer Beispiller aus de Projets de règlement grand-ducaux ervirhiewen, fir dat Ganzt e bësse méi gräifbar ze maachen.

Fir d'Kontinuitéit vun de Landschaften an doduerjer zum Beispill och wichteg ökosysteemesch Leeschtungen ze erhalen, gesäit de Plan sectoriel « Paysages » notamment eng Zone verte interurbaine zwëschent der Stad an dem Minett vir. Och eng weider Villzuel u Coupure-verten a Couloir-vertë sinn an dësem Projet uechtert d'ganzt Land virgesinn.

Fir méi abordabele Wunnraum definéiert de Plan sectoriel « Logement » prioritär Wunnzonen a gesäit zum Beispill och vir, datt all PAP, de sougenannte Plan d'aménagement particulier « nouveau quartier », mat méi wéi 25 Eenheeten 30 % vun der bebauter Fläch fir Logement à coût modéré respektiv Locatiounswunnenge muss virgesinn.

Elo erëm zréck zum Projet de loi. Wéi gesot, mécht de Projet de loi e puer punktuell Änderungen am Landesplanungsgesetz, an ech wäert lech déi véier wichtegst opzielen.

D'Landesplanungsgesetz beschreift ënner anerem de Contenu vun de sektorielle Pläng, dat heescht, wat esou e Plang virschreiwe soll a kann. Hei gëtt virgesinn, datt e Plan directeur sectoriel linear Installatiounen, wéi zum Beispill Transportinfrastrukturen oder Héichspannungsleitungen, ka verbidde respektiv se u Konditioune ka bannen.

E sektorielle Plang soll och kënne virschreiwen, wéi eng Konstruktiounen oder Dechargen autorisabel sinn, respektiv ënner wéi enge Konditioune se kënne vergréissert ginn. Heimat gëtt eng Base légale geschafe fir d'Dispositiounen, déi am Plan sectoriel « Paysages » virgesi sinn.

Et gëtt am Gesetz och preziséiert, datt e sektorielle Plang ka virschreiwen, datt e PAP « nouveau quartier » ënner verschiddene Konditiounen mindestens 30 % vun der bebauter Wunnfläch muss fir abordabel Wunnenge virgesi respektiv fir Locatiounswunnengen, déi dann dee Moment och ënnert d'Aide-au-logements-Gesetz géife falen. Heimat kreéiere mer dann och eng legal Basis fir Dispositiounen, déi am Plan sectoriel « Logement » virgesi sinn.

Da gëtt preziséiert, wat den Impakt vun engem sektorielle Plang op Autorisatiounen ass, déi schonn ausgeliwwert goufen op Basis vu verschiddenen Artikele vum Naturschutzgesetz.

An da gesäit de Projet de loi d'Méiglechkeet vir, datt de Staat eng Convention de coopération territoriale mat enger eenzelner Gemeng kann ënnerschreiwen.

Ech ginn elo kuerz op d'Aarbechten an der Logementskommissioun an.

Dëse Projet de loi hate mer zesumme mam éischten Avis vum Staatsrot an der Kommissioun vum 27. November duerchgeholl. A sengem éischten Avis huet de Staatsrot zwou Opposition-formellen erausginn: Éischtens huet e wéinst Sécurité juridique gefrot, datt déi nei Punkte 6bis a 6ter sollte reformuléiert ginn. Pour rappel: Hei geet et ëm déi nei legal Basis fir d'Prescriptioune vum Plan sectoriel « Paysages » fir Installation-linéairen a fir Konstruktiounen oder Dechargen. Mir hunn déi Reformulatioun och mat engem Amendement parlementaire gemaach.

Zweetens hat en d'Dispositioun kritiséiert, déi am initialen Text virgesi war an déi ëm déi finanziell Bedeelegung vum Staat bei der Convention de coopération territoriale gaangen ass. Dee Passus hu mer einfach duerchgestrach. Dat heescht awer natierlech net, datt déi Konventiounen net méi finanziell kënnen ënnerstëtzt ginn. Et ass just esou, datt de Finanzement, also d'Moyenen, sech éischter am Budgetsgesetz erëmfannen. Doduerjer konnt de Staatsrot seng Opposition-formellen och a sengem Avis complémentaire vum 19. Dezember ophiewen.

Mir hu weider den Avis vun der Chambre des Métiers am August, den Avis vun der Chambre de Commerce am Oktober an den Avis vum Syvicol am November kritt. An hire jeeweilegen Avise weisen d'Chambre de Commerce an de Syvicol eis drop hin, datt dëse Projet de loi an och de Projet de loi zum Pacte Logement 2.0 Änderungen um Artikel 11 vun der Landesplanung wëllen ënnerhuelen, mee dat op verschidden Aart a Weisen, a mierken un, datt et wichteg ass, hei op Kohärenz opzepassen.

De Syvicol begréisst ënner anerem och, datt Conventions de coopération territoriale elo och kënne just mat enger Gemeng ënnerschriwwe ginn.

Fir den Detail vun de jeeweilegen Avise verweisen ech natierlech op mäi schréftleche Rapport.

Ech kommen elo zum Schluss. Mat dësem Projet de loi gi mir also eng Äntwert op den Avis vum Staatsrot zu de véier sektorielle Pläng. Mir schafen u sech am Landesplanungsgesetz op e puer Punkten eng legal Basis, déi néideg war, fir kënne sektoriell Pläng um Terrain a Kraaft trieden ze loossen. Domadder droe mer bäi zu dëser kohärenter, nohalteger a virausschauender Entwécklung vun eisem Land, wou d'Liewensqualitéit vun de Biergerinnen a Bierger, déi hei wunnen an och hei schaffen, am Mëttelpunkt steet.

Dat gesot, ginn ech natierlech den Accord vun der grénger Fraktioun a soen lech villmools Merci fir d'Nolauschteren. Merci.

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools der Madamm Rapportrice, der Madamm Semiray Ahmedova. An als éischte Riedner ass den honorabelen Här Jean-Paul Schaaf ageschriwwen. Här Schaaf, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Jean-Paul Schaaf *(CSV)*.- Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, Här Minister, wann e Gesetz zur Diskussioun an der Chamber kënnt a wann ee sech bei de Riedezäiten op esou e Modèle de base eenegt, dann heescht dat jo, datt eigentlech kuerz Riedezäite virgesi sinn. An da kéint ee jo mengen, et wier e Gesetz, wat manner wichteg wier wéi aner Texter. An dësem Fall jiddefalls ass et net esou. Mir stëmmen d'Änderunge vum Gesetz vun 2018 iwwert den Aménagement du territoire, fir dass déi véier sektoriell Leitpläng och kënne juristesch verbindlech via Règlement grand-ducal applikabel ginn an dann och déi Leitlinnen, déi d'PAGe vun de Gemenge kadréieren an deene véier Beräicher Logement, Transport, Landschaft an Industriezonen, rechtskräfteg a Kraaft kënnen trieden.

D'Rapportrice, där ech Merci soen, huet an hirem exzellente schréftlechen a mëndleche Rapport prezis geschriwwen, ëm wat et geet. Dorop wëll ech guer net méi agoen. An ech wëll och direkt d'Zoustëmmung vun der CSV-Fraktioun zu dësem wichtege Gesetz ginn, well mer frou sinn, datt déi Instrumenter vun der Gestaltung vum Land och endlech kënnen effektiv ginn.

D'Plans directeurs sectoriels sinn en Instrument. Si si keen Zil. Si si keng absolutt Äntwert op déi laangfristeg Ziler, déi sech d'Politik gëtt. Si ginn d'Richtung vir fir eng Etapp, déi och op der Zäitschinn net ze chiffréieren ass. Deen neie Plan directeur de l'aménagement du territoire, dee soll déi wierklech Ziler vun der Landesplanung benennen an och derfir suergen, dass mir eis och alleguer als Acteuren hannert déi Ziler stellen.

Dass an den Avisen zu dësem Gesetz drop higewise gëtt, dass de Plan directeur keng rechtlech Inzidenz op d'Plan-sectorielle soll hunn, dat weist mir eng gewësse Suerg, déi iergendwou do ass, dass d'Regierung géif quasi vun uewen erof dat Land verplangen. Duerfir wënschen ech mer weiderhin esou en oppenen Dialog, Transparenz an och Integratioun vun allen Acteuren. Ech encouragéieren d'Regierung, op deem Wee net nozeloossen a sech op Aenhéicht mat den Iddien, de Wënsch an de Besoine vun de Gemengen, besonnesch als éischten Uspriechpartner, auserneenzesetzen.

Eng zweet Remark: Mir kënnen et jo maachen, wéi mer wëllen, awer bei allen Zukunftsfroen ëm d'Gestaltung vum Land komme mer iergendwann op d'Fro vum Wuesstum zréck. Ech stelle fest, dass d'Gemengen an hire PAGe sech och Wuesstumsziler, also eng Vitess vu Wuesstum ginn hunn an ustriewen, déi net onbedéngt en ligne ass mat där, déi vu Regierungssäit dacks benannt gëtt - déi ass méi héich.

Ech hoffen dofir, dass mer eis alleguerten eng Kéier kënne beieneesetze fir ze soen: Wéi diskutéiere mer déi dote Fro a wou fanne mer eigentlech eng Äntwert, hannert déi mer eis alleguerte kënne stellen? Dat ass keng einfach Fro, well se noutgedronge mat der Endlechkeet vun der Capacitéit vun eisem Lëtzebuerger Land, vun eisem nationalen Territoire ze dinn huet an doraus direkt dann och mat enger Organisatioun, déi méi Nohaltegkeet an awer eng gutt finanziell Ofsécherung vun eisem Land an eise Verflichtungen, eisem Wuelstand, ouni ëmmer just op méi Leeschtung a méi Volumen ze setzen, beinhalt.

Drëtt Remark: Den aktuelle Plan directeur vun 2003 ass an der Iwweraarbechtung. En ass net méi op der Héicht vun der Zäit, grad wéi den IVL vun 2004 dat net méi ass. Am Plan directeur vun 2003 stoung dran, wann déi héich Konjunktur zu Lëtzebuerg weider géif unhalen, da kéinte mer am Joer 2020 550.000 Awunner zielen. Elo ass d'Joer 2020 eriwwer a mir hunn der 626.000. Mir sinn also net en ligne mat deem, wat ass am Joer 2003 erwaart ginn.

Wann d'Regierung déi Plan-sectoriellen, déi mam Gesetz vun haut kënnen a Kraaft trieden, am Mee 2014 virgestallt huet - dat sinn elo siwe Joer hier an zu deem Moment huet Lëtzebuerg déi 550.000 Awunner gezielt -, dann dierf een d'Fro stellen, ob déi Plan-sectoriellen, déi viru siwe Joer geschriwwe goufen, och den Erausfuerderunge vun deem Joerzéngt, dat elo ufänkt, entspriechen. Si si geschriwwe ginn, wéi Lëtzebuerg 14 % manner Awunner hat ewéi haut an 19,8 % manner Aarbechtsplazen hat wéi haut. Dofir: A wat fir engem Rhythmus ... Här Minister, wéi gi mer domat ëm, fir déi nei Erausfuerderungen ze benennen a fir déi och vläicht an eng Iwweraarbechtung vun de Plansectoriellen ze integréieren? Dat ass eigentlech meng Fro. D'Landesplanung, dat, mengen ech, weess jiddereen, muss dobäi e Bléck méi wäit wéi 15 Joer no vir geheien.

Ech wëll zum Schluss kommen, ech gesinn och hei, datt d'Zäit rout gëtt. Dat gesäit een net dobaussen, mee wann een hei steet, da mierkt een dat.

Et ass haut, mengen ech, e wichtege Schrëtt, fir eeben d'Planungssécherheet vun eisem Land ze kréien. Et ass awer e Schrëtt, an deem d'Gemengen e wichtege Partner sinn. Duerfir wënschen ech mer, dass mer an engem permanenten Dialog leien an dass d'Gemengen och e Matsproocherecht kréie bei de weidere Schrëtt vun der Landesplanung.

An ee ganz einfache Schrëtt, an domat schléissen ech, wier et, Här Minister, wann Der de Gemengen an hiren Techniker elo zesumme mam Interieur géift eng Sammlung gi vun deene wichtegen Texter vum Amenagement, op déi se solle Récksiicht huelen, an hinnen zum Beispill den Text coordonné vum ofgeännerte Gesetz vun haut oder eng Zesummefaassung vun de Plans sectoriels mat e puer Erklärungen zu der Hierarchie vun den Normen, de Prozeduren an esou weider géift zoukomme loossen. D'Gemenge musse jo och hir PAGen iwwerpréiwen, ob se konform sinn zu deem, wat haut hei decidéiert ginn ass a wat an de Plan-sectoriellen op se duerkënnt. Ech mengen, datt d'Gemengen doriwwer frou wieren an datt se och ganz sécher d'Regierungspolitik ëmsetzen a matënnerstëtzen wëllen, wa se verstanen a gedroe gëtt. An dofir dëse klengen Appell mengersäits. Voilà.

Ech soen lech Merci.

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Schaaf. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Max Hahn. Här Hahn, Dir hutt d'Wuert.

M. Max Hahn *(DP)*.- Merci, Här President. Ech mengen, de Jean-Paul Schaaf huet et elo an der Entrée vu senger Ried gesot: Et ass net, well mer eng kuerz Riedezäit hunn, dass déi Gesetzer net wichteg wären, ganz am Géigendeel. Wéi wëlle mer wou wunnen? Wou wëlle mer Mobilitéit schafen? Wou wëlle mer Aarbechtsplaze schafen? Wou wëlle mer Grénzgzonen halen? Dat ass Landesplanung. Landesplanung geet net ouni Plan-sectoriellen. Fir dass déi Plan-sectoriellen a Kraaft kënnen trieden, maache mer déi Adaptatiounen, déi d'Rapportrice hei, mengen ech, exemplaresch presentéiert huet. Dofir hir e ganz, ganz grousse Merci.

An ech mengen, dass mer, jo, an der Vergaangenheet do net alles richteg gemaach hunn. An deene leschte Joerzéngten hu mer sécher an der Landesplanung net alles richteg gemaach. D'Plan-sectoriellë sinn op d'mannst Instrumenter, déi dozou dierfte bäidroen, méi Uerdnung, soen ech emol, eranzekréien, do, wou mer Aarbechtsplaze schafen, wou mer wëlle wunnen - wéi gesot, ëmmer mam Hannergrond, fir Aarbechtsplaze méi no bei d'Wunnen ze bréngen, also d'Mobilitéit, d'Fräizäit oder Aktivitéite beieneenzebréngen. Dat ass den A an O vun enger gescheiter Landesplanung.

Dat gesot, ginn ech den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei.

M. Fernand Etgen, *Président*.- Merci villmools, Här Hahn. An ech ginn d'Wuert direkt weider un déi honorabel Madamm Cécile Hemmen. Madamm Hemmen, Dir hutt d'Wuert.

Mme Cécile Hemmen *(LSAP)*.- Merci, Här President. Och mir fannen, dass dëst Gesetz wichteg genuch ass, dass een e puer Wierder méi driwwer verléiert.

Déi véier Plans directeurs sectoriels, PDSen, hunn eng laang an eng net ëmmer onbeschwéiert Rees hannert sech a mat den Änderungen am Gesetz zum Aménagement du territoire vun 2018 iwwersprange mer elo wierklech eng vun deene leschten Hürden. An domadder gi mer eis dann och e wichtegt Instrument - wat haut de Mëtteg hei schonn dacks genuch widderholl ginn ass -, e wichtegt Ins-